

Zde patří úvodní strana.

Tato strana se ze šablony netiskne.

Úvodní strana je uvedena ve speciálních souborech přístupných na webových stránkách univerzity.

Zde patří oficiální zadání diplomové práce.

Tato strana se ze šablony netiskne. Je to výstup z IS STAG.

ABSTRAKT

Teoretická část této práce charakterizuje pojem výstav a veletrhů a jejich význam, dále stručně seznamuje s historií Liberce. V analytické části se podrobně popsán vývoj výstavnictví v Liberci od prvopočátků, tedy trhů v patnáctém století přes Německo - Českou výstavu v roce 1906, akce spolku Reichenberg Messe, jednotlivé ročníky Severočeských výstavních trhů, Libereckých výstavních trhů a Libereckých prodejních trhů až po současnost. Popis jednotlivých výstavních, respektive veletržních akcí je doplněn o dostupné statistické údaje.

Abstrakt in English

Theory part of this work describes what the fair and exhibition means. There is short introducing article about Liberec too. In analytic part, there is detailed description of the history and development of fairs and exhibitions in Liberec from the beginning, the fairs in the fifteenth century through German – Czech fair in 1906, events organised by Reichenberg Messe union, each year of Severočeské výstavní trhy, Liberecké výstavní trhy and Liberecké prodejní trhy. These articles are attached by available statistic informations.

Dovoluji si zde poděkovat třem lidem, jejichž vstřícnost a obětavá pomoc mi výrazně pomohla při zpracovávání mé bakalářské práce. Jsou to PhDr. Markéta Lhotová, doc. PhDr. Dušan Pavlů, CSc a Jaroslav Pivrnec.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

V Liberci dne 1.5.2005

jméno

1 ÚVOD.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	7
2 CHARAKTERISTIKA VÝSTAV A VELETRHŮ A STRUČNÁ HISTORIE	
LIBERCE.....	8
2.1 HISTORIE VÝSTAV A VELETRHŮ [1] [2].....	8
2.1.1 První generace výstav (13.- 16. století).....	8
2.1.2 Druhá generace výstav (16. – 18. století).....	8
2.1.3 Třetí generace výstav (19. – 20. století).....	8
2.1.4 Čtvrtá generace výstav	8
2.2 CHARAKTERISTIKA VÝSTAV A VELETRHŮ [2].....	9
2.3 HISTORIE MĚSTA LIBEREC [3].....	9
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	11
3 HISTORIE VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI.....	12
3.1 PRVNÍ ZMÍNKY O VÝSTAVNÍCH AKCÍCH [3]	12
3.2 NĚMECKO – ČESKÁ VÝSTAVA 1906 [4] [47].....	12
3.3 VELETRHY POŘÁDANÉ SPOLKEM REICHENBERG MESSE [9].....	14
4 VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI PO ROCE 1945.....	18
4.1 VÝSTAVA „BUDUJEME OSVOBOZENÉ KRAJE“ [5] [6] [47].....	18
4.2 SEVEROČESKÉ VÝSTAVNÍ TRHY 1947 – 1950 [7] [8] [9] [10].....	19
5 VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI 1956 -2005.....	22
5.1 LIBERECKÉ VÝSTAVNÍ TRHY.....	22
5.1.1 První ročníky LVT 1956 – 1960 [11] [12] [13] [14] [15].....	22
5.1.2 Liberecké výstavní trhy 1961 – 1964 [3] [14] [16] [17]	24
5.1.3 Liberecké výstavní trhy 1965 – 1967 [3] [18] [19] [20] [21]	26
5.1.4 Liberecké výstavní trhy 1968 – 1975 [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28]..	28
5.1.5 Liberecké výstavní trhy 1976 – 1979 [29] [30] [31].....	32
5.1.6 Liberecké výstavní trhy a Liberecké prodejní trhy 1980 – 1985 [32] [33]	
[34] [35] [36] [37] [38] [39].....	34
5.1.7 Liberecké výstavní trhy a Liberecké prodejní trhy 1986 – 1989 [40] [41]	
[42] [43]	36
5.1.8 Polistopadové aktivity Libereckých výstavních trhů [44] [45] [46].....	36
6 BUDOUCNOST VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI	38
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	49
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	51

1 ÚVOD

Město Liberec leží na severu Čech a je historicky proslulé textilním průmyslem a výstavami. Liberecké výstavní trhy bývaly zejména v šedesátých letech pojmem v Čechách i na Slovensku. Změnily tvář Liberce, zaměstnávaly mnoho lidí.

Smyslem této práce bylo zmapovat historii výstavnictví v Liberci od jejích prvopočátků do současnosti, z hlediska budování veletržního areálu a vývoje společnosti Liberecké výstavní trhy (dále LVT). V období do roku 1945 výrazně dominuje „Německo česká výstava“ v roce 1906, díky níž v Liberci dodnes stojí několik významných budov. V dalším vývoji po druhé světové válce se již konalo mnoho akcí s velkým ohlasem a významným dopadem na rozvoj města Liberce. Výrazná byla výstava „Budujeme osvobozené kraje“ a samozřejmě i „Liberecké výstavní trhy“.

Celkové zkoumání výstav a veletrhů z dob více i méně minulých umožňuje nejen získání informací o vývoji tohoto komunikačního média, ale velice názorně se zde odráží i politické dění v naší republice. Původní záměr, podrobně analyzovat jednotlivé ročníky LVT, se nepodařilo zrealizovat z důvodu nedostatku ucelených informací, tím pádem získané statistické údaje nelze objektivně vyhodnotit.

Zdroji informací se pro mne staly regionální archivy, a to okresní archiv a archiv Severočeského muzea. Ne příliš radostnou realitou však zůstává, že ucelený archiv LVT neexistuje, a proto jsem pracovala se střípky, které jsem se snažila poskládat a které mnohdy nebylo snadné najít. To je důvodem určité nevyváženosti informací z hlediska rozsahu jednotlivých ročníků výstav. Prameny, ze kterých jsem čerpala byly různorodé z hlediska obsahového zaměření, zacílení i své funkce. Jednotné označení pavilonů na schématech v příloze se neshoduje s jejich označením při jednotlivých výstavách (pojmenování pavilonů bylo každým rokem měněno).

Pevně věřím, že tato práce bude určitým přínosem pro kohokoli, kdo by se danou problematikou chtěl dále zabývat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 CHARAKTERISTIKA VÝSTAV A VELETRHŮ A STRUČNÁ HISTORIE LIBERCE

2.1 Historie výstav a veletrhů [1] [2]

Veletrhy začaly vznikat zároveň se vznikem propagace. Potřeba propagace se začala projevovat v období, kdy výrobci zdokonalováním výrobních procesů začaly vyrábět více produktů, než byli sami schopni upotřebit. Začala se uplatňovat dělba práce a nadvýroba byla určena ke směně. V tomto období se jednalo o směnu naturální, tedy kus za kus např.: jedny hrábě za dva hrnce. Propagace probíhala formou slovního doporučování. Později se připojují i dokonalejší formy propagace vykonávaly vyvolávači, kteří doporučovali a fyzicky představovali zboží. Místem střetu nabídky s poptávkou byla zejména tržiště, místa kde se protínaly obchodní cesty, významná centra, a také k němu byla příležitost v době konání významných společenských událostí a křesťanských svátků.

2.1.1 První generace výstav (13.- 16. století)

Primitivní forma předvádění produktů, které se vyznačovaly takzvanou totalitou, tedy každý kus je ručně vyrobený originál. Docházelo ke směně mezi výrobcem, nebo jeho prostředníkem a zákazníkem, což byl buď koncový spotřebitel nebo kupec, tedy obchodník. Prodávající vychvaloval své zboží, upozorňoval na jeho přednosti a směňoval je za jiné zboží nebo za peníze.

2.1.2 Druhá generace výstav (16. – 18. století)

Výrobky prezentované v období druhé generace jsou již vzorky, ukázkami výroby. V okolí tržišť se staví sklady na zboží, zejména zahraniční. V rámci trhů se uzavírají kontrakty na odběr většího množství zboží – první znaky veletrhů. Lze také pozorovat tendence k profilaci trhu na určitý sortiment, jako jsou například potraviny, látky, sklo.

2.1.3 Třetí generace výstav (19. – 20. století)

Výroba se dále rozvíjela, bylo tedy k dispozici stále více exponátů. Objevili se tedy první formy šíření informací o exponátech a také první formy doprovodných programů.

2.1.4 Čtvrtá generace výstav

Je charakteristická vystavováním jen těch částí výrobků či výroby, které nesou na trh něco nového, na kterých byly uplatněny nové technické či technologické poznatky. Ostatní tradiční produkce je prezentována jen pomocí jiných médií – fotografie, internet, videozáznamy atd. Čtvrtá generace se stále vyvíjí a nabývá stále dalších specifických charakteristik.

2.2 Charakteristika výstav a veletrhů [2]

Výstavy a veletrhy neodmyslitelně patří do systému marketingových komunikací. Jejich přesné zařazení do tohoto systému však není jednoznačné, patří pod podporu prodeje, ale obsahují v sobě také prvky public relations a propagace. Nejedná se sice o masové médium, ale pokud si vystavovatel zvolí správnou výstavu či veletrh na které se chce prezentovat a jeho prezentace je kvalitně připravena i odborně realizována, může oslovit žádanou cílovou skupinu a informace, které na výstavě bude prezentovat by neměly být odsouzeny k okamžitému zapomnění. Pro přípravu účasti je třeba zaktivovat všechny síly. Zajistit kvalitní PR, mít připraveny propagační tiskoviny eventuálně prezentaci na CD či jiných nosičích, dárkové předměty a spousta dalších úkonů je nezbytná již před samotným veletrhem, respektive výstavou.

Výstavy a veletrhy jsou médiem interpersonální a skupinové komunikace, vytváří prostor pro komunikování účelových informací, které jsou vřazovány do širších hospodářských a sociálně politických vztahů. Na těchto akcích se soustřeďuje konkrétní nabídka, umožňuje vystavovatelům setkání s konkurencí, návštěvník však také dostává možnost si porovnat ceny, design a kvalitu nabízených výrobků.

2.3 Historie města Liberec [3]

Severočeské krajské město Liberec, leží v liberecké kotlině mezi Ještědským hřbetem a Jizerskými horami. Jeho historie sahá do doby, kdy těmito místy vedly obchodní cesty. Jelikož přechod Ještědského hřebene byl pro obchodníky se zbožím příliš náročný, bylo nutné vytvořit místo pro odpočinek. Liberec tedy vznikl jako otevřená tržní obec a to později určilo i jeho tvářnost. Malá osada, poprvé zmiňovaná roku 1352, se během 15. a v první polovině 16. století postupně měnila na poddanské městečko, což písemně potvrdil roku 1577 císař Rudolf II.. Na konci 16. století díky mimořádné stavební aktivitě vznikly první kamenné stavby, které na dlouhou dobu určily charakteristický ráz města.

Nové zásadnější proměny zaznamenal Liberec v druhé polovině 18. století, kdy bylo centrum města zastavěno zděnými domy v klasicistních formách. Počátek 19. století pak znamenal rozvoj textilního průmyslu a tedy i průmyslové architektury, což napomohlo k získání statutu samostatného města. V té době vznikla řada reprezentativních budov, které městu dodávaly majestátnost odpovídající jeho významu. Liberec býval druhým největším městem v Čechách hned po Praze. Byly zde 3 konzuláty, 50 textilních továren, 60 továren zaměřených na kovoprůmysl, mimo jiné i na výrobu automobilů RAF.

V současné době nabízí Liberec řadu zajímavostí. Město se pyšní mnoha významnými budovami, například radnicí, postavenou v novorenesančním stylu a dokončenou v roce 1893, jež je symbolem bohatství a hospodářského i kulturního rozvoje města. Za budovou radnice se nachází Divadlo Františka Xavera Šaldy z roku 1893. Budova spořitelny, muzea a obchodní komory z let 1901 - 02 tvoří svojí honosností a čistotou stylu zlaté jádro historické části města, jehož ozdobou je pak vilová čtvrť z přelomu 19. a 20. století, která svou jedinečností dokresluje tehdejší rozmach Liberce.

Liberec je někdy nazýván: "městem pod Ještědem", jehož vrchol, vypínající se do výše 1012 metrů, zdobí moderní věž, která se stala dominantou celého kraje. Originální konstrukce ve tvaru rotačního hyperboloidu byla postavena podle projektu ing. Arch. Karla Hubáčka, který byl za návrh oceněn prestižní Perretovou cenou. Objekt, v němž sídlí spojové středisko a hotel s restaurací, byl otevřen 21.9.1973 a stal se symbolem pozoruhodného města, které se pod ním nachází.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 HISTORIE VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI

3.1 První zmínky o výstavních akcích [3]

Výstavnictví v Liberci má mnohasetletou tradici, stejně jako Liberec sám. Liberec vznikl původně jako německá osada, která s postupným rozvojem získala jméno Reichenberg.

První zmínky o konkrétních výstavních akcích se datují do roku 1577, kdy bylo Liberci uděleno **právo na pořádání výročních trhů**. Tyto trhy spadaly do období první generace výstav a povolení jejich pořádání městu přineslo velké komerční možnosti. V roce 1758 udělila císařovna Marie Terezie Liberci privilegium pořádat **dva trhy na vlnu ročně**. Další zmínka o výstavních aktivitách je až z roku 1852, kdy obchodní a živnostenská komora v Liberci uspořádala **první výstavu lehkého průmyslu**. Volba nomenklatury byla v tomto regionu, s ohledem na místní rozložení průmyslových podniků, zdařilá, veletrhy lehkého průmyslu se v Liberci konaly až do roku 1938.

3.2 Německo – česká výstava 1906 [4] [47]

Než se však dostaneme k veletrhům pořádaným spolkem Reichenberg Messe, je třeba zmínit nejvýznamnější výstavu té doby, která se konala v roce 1906. Německo – Česká výstava (propagační materiály LVT), nebo jak uvádí jiné prameny [47] „Výstava českých Němců“, byla velkolepým podnikem, který poskytl Liberci možnost představit se jako moderní, po všech stránkách rozvinuté město.

Tato velkoryse pojatá akce byla reakcí na pražskou Jubilejní výstavu konanou v roce 1891, která se stala demonstrací slovanských částí Čech, když jí německé podnikatelské kruhy většinou bojkotovaly. Německo-česká výstava se konala v prostorách od liberecké přehrady až po dnešní třídu T. G. Masaryka.

Obr.1 Východní část výstavního areálu na břehu přehrady.

K její realizaci pozvali organizátoři významné osobnosti politického, hospodářského i uměleckého života. V čele projektových prací stanul vídeňský architekt Max Fabiani, který připravoval rovněž architektonický projekt velké reprezentační výstavy Rakousko-Uherska v Londýně. Pro ubytování vzácných hostů, mezi nimiž byl i císař František Josef I., byl postaven mimo jiné hotel Zlatý Lev, ve své době jeden z nejmodernějších a nejluxusnějších hotelů v Evropě. K areálu výstaviště byla zvláště zavedena kolej elektrické dráhy, bylo vystavěno nové vlakové nádraží, které stojí dodnes. Na tuto výstavu přijelo osmdesát tři tisíc zahraničních hostů a celkový počet návštěvníků se vyšplhal k milionu. Tato výstava měla mimo jiné ukázat sílu německého kapitálu v Čechách, proto se zde objevily i výrobky Ringhoferových závodů v Praze a Škodových závodů v Plzni.

Obr.2 Pavilon Plzeňského pivovaru vpravo. Vlevo pavilon umění.

Obr.3 Ústřední budova výstavy, kterou navrhl architekt Max Fabiani.

3.3 Veletrhy pořádané spolkem Reichenberg Messe [9]

Od 14. do 22. 8. 1920 se konal **první veletrh v Liberci**. Pořádalo ho již zmíněné sdružení Reichenberg Messe. Do Liberce přijelo dva tisíce vystavovatelů, kteří byli rozděleni do dvaceti skupin. Veletrh probíhal v sedmi výstavních objektech, především ve školách ve středu města. Stroje byly umístěny ve velkém stanu, postaveném nedaleko nádraží, byly zde vystavovány především stroje pro textilní závody. Na veletrhu vystavovaly především tuzemské firmy, z ciziny bylo 10% vystavovatelů. Asi 80% vystavovatelů bylo z

různých oblastí lehkého průmyslu. Veletrh měl po stránce obchodní veliký úspěch. Z 35 000 obchodníků bylo asi 5000 cizinců z Německa, Rakouska, Jižní Ameriky a Egypta. Výše uzavřených obchodů dosáhla mnoha milionů korun a také pořádající spolek vykázal slušný zisk, který věnoval na stavbu výstavních hal v nynějším areálu LVT.

O rok později byl v Liberci zahájen **druhý veletrh**, účastnilo se ho přes 3000 firem ve 20 skupinách a v 17 objektech. Na tento veletrh se přišlo podívat 100 000 návštěvníků. Výstavním účelům sloužily nejen nové výstavní haly, ale také liberecké školy a jiné objekty. Nadpoloviční většina vystavovatelů měla sídlo v obvodu liberecké obchodní komory. I tento veletrh byl hospodářsky úspěšný a navštívili ho hosté skoro z celé Evropy a Ameriky. Symbolem tohoto i dalších veletrhů se stal obrovský magnet, postavený na třídě 1. máje, který byl šestnáct metrů vysoký a deset metrů široký. V noci jej osvětlovalo 1000 žárovek.

Obr.4 „Magnet“ symbol veletrhů.

Třetí veletrh, konaný v srpnu roku 1922, byl již ve znamení slabších obchodů v důsledku valutových obtíží a zejména vysokou cenou československé koruny v poměru k měnám cizích států. Z výstavních objektů byly opuštěny vzdálené školy, ale přibrány objekty

nedaleko výstavních hal v areálu dnešního LVT. Sortiment byl srovnatelný s předchozími ročníky, vystavovatelů bylo 2000.

Obr.5 První tři výstavní pavilóny, postavené roku 1921.

Ani **čtvrtý veletrh** nevykázal zásadní zlepšení, na tento ročník měla vliv poválečná krize. Vystavovatelů bylo asi 1000 a návštěvníků asi 40 000, z toho 2000 obchodníků ze zemí střední Evropy, Balkánu, Malé Asie a Ameriky.

Pátý ročník v roce 1924 již dosáhl daleko lepších hospodářských výsledků. 90% vystavovatelů bylo z ČSR, zbytek z ciziny. Počet domácích návštěvníků se nezvýšil, ale počet zahraničních návštěvníků stoupl o polovinu. Cizinci pocházeli skoro z celého světa.

Šestého veletrhu se účastnilo 200 výrobců textilu a mnoho výrobců strojů, především textilních. K normálnímu veletrhu byla připojena i výstava o racionálním hospodaření a výstava stavebnictví. Počet návštěvníků stoupl na 48 000. Zásahu na tom měli také různé sjezdy a sportovní slavnosti pořádané v Liberci v době veletrhu, zejména pak bohatě dotovaná veletržní loterie.

Následující **sedmý a osmý veletrh** byly srovnatelné s předchozím ročníkem, počet návštěvníků stoupl až na 60 000 a největší obraty byly opět docíleny v sortimentu textilních výrobků. Pořadatelé zatraktivnili veletrhy výstavou o racionálním vedení podniku, o výstavbě měst, o použití umělého hedvábí a výstavou různých novinek a zlepšovacích námětů i vynálezů.

Také **devátý ročník** měl příznivé hospodářské výsledky, takže pořádající spolek přistavěl další výstavní halu v dnešní Gorkého ulici, určenou zejména pro vystavování

strojů. Tak se počet výstavních objektů ustálil na jedenácti s tím, že některé objekty, zejména školy, nemohly být z technických důvodů plně využity.

Světová hospodářská krize se ještě na **desátém veletrhu** v roce 1929 celkem neprojevila, teprve na příštím **veletrhu v roce 1930** bylo znát, že světové hospodářství prodělává krizi z nadvýroby. Příznaky krize byly znát i na Liberecku. Aby byla odstraněna potíže s ubytováním návštěvníků, byl toho roku otevřen hotel Imperial, určený zejména pro zámožné hosty ze zahraničí.

K **třináctému veletrhu** v roce 1932 byla připojena výstava moderní bytové kultury. Krize byla znát na menším zájmu obchodníků ze zahraničí, ale obchody byly poměrně uspokojující. **Čtrnáctý veletrh** byl uspořádán v roce Hitlerova převratu v Německu, což se projevilo slabší návštěvou obchodníků z této země, která bývala jedním z hlavních obchodních partnerů ČSR.

Patnáctý veletrh po hospodářské stránce překvapil dobrými výsledky, čímž se již projevil nástup konjunktury. Zvýšil se i zájem cizinců, ovšem konjunktura měla v pozadí zbrojení. Symbolem tohoto byl letecký den, uspořádaný v rámci sportovních podniků o veletrhu.

K **šestnáctému veletrhu** byla připojena propagační výstava o cestování, která se těšila velkému zájmu cizinců z celé Evropy.

Poslední tři veletrhy, sedmnáctý se zdravotnickou výstavou, osmnáctý s výstavou elektrospotřebičů a známek a devatenáctý s uměleckou výstavou v Severočeském muzeu si udržovaly stále stejnou úroveň. Projevovaly se však i zde vlivy současné hospodářské a politické situace v ČSR, Evropě i celém světě.

Devatenáctým veletrhem v roce 1938 skončila řada veletrhů z doby první republiky, která byla v témže roce mnichovským diktátem velmocí zmenšena o takzvané Sudety.

4 VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCÍ PO ROCE 1945

4.1 Výstava „Budujeme osvobozené kraje“ [5] [6] [47]

První poválečnou výstavní akcí se stala výstava „Budujeme osvobozené kraje“, která se konala během srpna a září 1946. V rámci celkového osídlovacího nadšení, vznikla spontánně z iniciativy českých starousedlíků, kteří dobře znali místní poměry a možnosti, myšlenka uspořádat v Liberci výstavu evropského formátu, která by přispěla k oživení průmyslu v pohraničí. Tato akce měla napomoci budovatelským snahám a přivést další pracovníky do pohraničí. K uskutečnění této, tak brzy po válce značně odvážné akce, napomáhala možnost využití opuštěného výstaviště po tradičních Libereckých trzích (Reichenberg Messe). I když všechny čtyři dřevěné haly byly již značně zchátralé vlivem dlouhodobé špatné údržby, přece jen představovaly určitý základ, z něhož bylo možné vycházet.

Obr.6 Poutač výstavy Budujeme osvobozené kraje.

K realizaci výstavy značně pomohla Obchodní a živnostenská komora v Liberci, nejen že vyjádřila svůj kladný postoj k pořádání akce, ale také poskytla klíčovou finanční podporu. Největší zásluhu na tomto měl její president, liberecký patriot stavitel František Zejdl, který už před válkou působil v Liberci a projektoval i postavil zde řadu budov. Tomu se podařilo k výstavě pod symbolickým heslem „Budujeme osvobozené kraje“ získat souhlas a podporu všech samosprávných složek i podporu vlády. Architektem výstavy se stal Svatopluk Technik, pod jehož vedením došlo k přestavbě vstupního traktu do areálu

výstaviště, vznikly zde pokladny a restaurace. Výstava se konala na celkové ploše 4544m² ve čtyřech pavilonech (viz PI) s následujícím pojmenováním:

Pavilon A „Stát nás vede“

Pavilon B „My v pohraničí“

Pavilon C „Budujeme u nás“

Pavilon D „Naše výroba“

Výstava produktů z pavilonu „Naše výroba“ byla rozšířena i do budovy obchodní akademie, Severočeského muzea a obchodního domu Brouk + Babka (později obchodní dům Jiskra, nyní v rekonstrukci).

Výstava Budujeme osvobozené kraje, dále jen BOK měla mohutnou propagační kampaň. Před i v průběhu výstavy probíhaly pravidelné přednášky s filmovou projekcí, pravidelné rozhlasové reportáže ve zprávách „Z našich krajů“, projekce filmových diapozitivů ve 120 kinech v Čechách a zprávy v denním tisku, zvláště ve „Stráži severu“.

Před konáním výstavy byly také vyhlášeny nejrůznější soutěže o:

- nejlepší výstavní plakát
- nejlepší výstavní odznak
- nejlepší hudební znělku
- výstavní pochod

Součástí výstavy byla i velká loterie (200 000 losů), dále byla pro účely této výstavy vytvořen celá řada propagačních nosičů: propagační korespondence, výstavní odznaky, výstavní vlajky, pamětní knihy, umělecké pohlednice.

BOK byla třetí výstavou v sérii po výstavě „Pravda lidu“, konané v domě SIA v Praze na ploše 160 m² koncem května a začátkem června 1945. Druhou výstavou byl „Pokrok techniky života mělnického kraje“.

Součástí BOK byli i Liberecký pěvecký festival pořádaný pěveckým sdružením Ještěd. Na festivalu účinkovalo 8 pěveckých souborů : Hlahol, Dobrovan, Boleslav, Brunclíkův pěvecký sbor, Smetana, Dvořák a Ještěd, spoluúčinkovala i Liberecká filharmonie. Záštitu nad výstavou převzal tehdejší prezident Dr. Edvard Beneš.

4.2 Severočeské výstavní trhy 1947 – 1950 [7] [8] [9] [10]

Bylo zřejmé, že by byla škoda na úspěšnou výstavu Budujeme osvobozené kraje nenavázat, proto byly v červenci o rok později uspořádány **1. Severočeské výstavní trhy** (dále jen SVT). Využívaly se stejné pavilony jako v předchozím roce a rozdělení vystavovatelů do pavilonů bylo následující:

A - průmysl textilní, nábytek, klavíry, průmysl kožedělný, hračky

B - kovoprůmysl, lehký kovoprůmysl, elektrotechnika, stavební průmysl, hračky, elektrická kuchyně

C - průmysl potravinářský, průmysl chemický, keramika, foto-kino-optika

D - různé expozice, na nádvoří I. a II. Byly vystaveny prací stroje, zahradní nábytek a dřevostavby.

V pavilonu A bylo 36 výstavních stánků, v pavilonu B 43, pavilonu C 30 a v pavilonu D pouze 13. Na výstavu přijelo 130 vystavovatelů. Na těchto trzích nebyli dostatečně zastoupeni zemědělci, proto se ještě v listopadu konala výstava zemědělská.

13. až 23. května 1948 se konaly **2. Severočeské výstavní trhy**, byly na dlouhou dobu poslední možností pro soukromé vystavovatele, kterých již v tomto roce ubývalo, představit své kvalitní zboží. Vystavovatelů bylo 132, ale někteří již byli sdruženi v družstvech, například společenstvo krejčích na výstavě vystavovalo produkty 19 svých členů. Využité pavilony se nemění od minulých dvou let.

A - průmysl textilní, klavíry, průmysl kožedělný, bižuterie, průmysl tiskařský, hračky

B - kovoprůmysl, lehký kovoprůmysl, elektrotechnika, hračky, univerzální pohonná jednotka, autovýzbroj, motocykly, dřevoprůmysl, keramické výrobky, technické potřeby pro průmysl

C - průmysl chemický, průmysl potravinářský, kosmetika, nábytek, rákosové zboží

D - novinky pro domácnost, elektrické strojky, stavební průmysl, proutěné zboží, obrazy, porcelán, kosmetika, plnicí pera
nádvoří I- prací stroje, hospodářské stroje, tisk
nádvoří II- kovoprůmysl, výstavní kino

Výstavní stánky v pavilonech A,B,C se zvětšily, tedy se i snížil jejich počet, oproti tomu využití pavilonu D je oproti I. SVT plné, z původních 13 stánků zabírajících pouze polovinu pavilonu je v tomto roce využit pavilon celý ukrývající 29 stánků.

Třetí ročník Severočeských výstavních trhů konaný od 11. do 21. srpna 1949 nejlépe charakterizuje pan Karel Truneček, předseda SVT v katalogu výstavy:

„Loňské výstavní trhy se konaly v době vzestupu socialistického sektoru ve všech oborech našeho hospodářství, v době, kdy celá řada podniků se nově formovala a kdy i první národní podniky, ustavené ihned po vydání dekretu o znárodnění, připravovaly svoji organizaci. Tato etapa, plná změn, se musela nutně odrážet i na výstavních trzích, které loňského roku soustředily do svých pavilonů kromě některých národních podniků a družstev celou řadu firem, patřících ještě do sektoru soukromokapitalistického.

Naproti tomu na III. Severočeských výstavních trzích, které se konají od 11. do 21. srpna 1949 v Liberci, se všechny socialisační přeměny našeho hospodářství už projeví ve svých praktických důsledcích... “

Tento ročník byl jasným projevem nastávajících politických změn, které ovlivňovaly život každého občana. Severočeské, později Liberecké, výstavní trhy se staly mimo jiné i velkým nástrojem propagandy vládnoucího režimu. To se projevovalo nejen v mottech a podtitulech výstav, ale i v uměleckém ztvárnění interiérů pavilonů, jejich pojmenování a veškerých dalších komunikačních aktivitách.

Následkem sdružování soukromých podniků se značně snížil počet vystavovatelů na stejné ploše, oproti 132 vystavovatelům z II. ročníku SVT, v roce 1949 vystavovalo pouze 86 subjektů. Není bez zajímavosti že v tomto roce fungovalo pravidelné letecké spojení mezi Prahou a Libercem.

Čtvrtý ročník SVT byl zároveň posledním, konal se na přelomu července a srpna roku 1950 a po následující pětileté pauze se již začaly psát dějiny věhlasných Libereckých výstavních trhů. Vraťme se však k poslednímu ročníku Severočeských výstavních trhů. Tento ročník byl pořádán v rámci krajské slavnosti „Dny radosti osvobozeného pohraničí“. Byl již úplně zpolitizován a doprovázen velkou expozicí „SSSR – náš přítel, spojenec a vzor“ v pavilonu A.

Rozdělení v pavilonech bylo následující:

A - SSSR Náš přítel, spojenec a vzor

- ministerstvo informací a osvěty

B - národní podniky výrobní

- ČSL tabákový průmysl,

- Průmysl výživy, VDP

- pramen

- ČSL Hotely N.P.

C - národní podniky distribuční

D – družstevníci

5 VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCÍ 1956 -2005

5.1 Liberecké výstavní trhy

5.1.1 První ročníky LVT 1956 – 1960 [11] [12] [13] [14] [15]

Od 2. do 17. června 1956 se konaly **Liberecké výstavní trhy místního hospodářství a výrobních družstev**, první ročník LVT. Výstavu pořádala Správa pro místní hospodářství rady KNV v Liberci a Krajský svaz výrobních družstev v Liberci. Libreto a scénář zpracoval architekt Ladislav Benda. Realizaci měl na starosti podnik místního průmyslu, Výstavnictví Praha. Na první ročník LVT přijelo osmdesát vystavovatelů jejichž expozice byly rozděleny do dvou pavilonů. Pavilon A byl určen k estrádám, B - pavilon výrobních družstev, C - pavilon místního hospodářství. Doprovodný program obsahoval, krom kabaretních pásem, burzy nadnormativních zásob, přehlídek odívání a účesů, dnů nové techniky také kontraktační jednání a estrádu výrobních družstev. Za 16 dní tuto výstavu vidělo 134 tisíc návštěvníků.

V roce 1957 se konaly **Liberecké výstavní trhy textilní a sklářské módní tvorby**. Do expozice přibyl další pavilon a mezi exponáty výrobky umělecké sklářské tvorby. Tento ročník navštívilo 230 000 návštěvníků a byla to největší přehlídka textilní a sklářské módní tvorby od roku 1945. Využity byly čtyři pavilony: v pavilonu A se nacházelo 23 výstavních stánků, v pavilonu B 24, v pavilonu C vystavovalo 50 vystavovatelů z oblasti textil a v pavilonu D 26 vystavovatelů.

A-nábytek, spec. prodejna obchodních podniků

B-sklo, bižuterie, porcelán

C-vlna, bavlna, hedvábí, len, plet. výrobky

D-odívání, módní doplňky

Následující rok se poprvé představila polská výrobní družstva. Výstavu na ploše 15000 m² shlédlo 260 000 návštěvníků.

A-odívání, módní doplňky

B-vlna, bavlna, len, prádlo, pletařské výrobky

C-vlna, bavlna, hedvábí, sklo, bižuterie, porcelán

D-výrobní družstva, podniky místního hospodářství, speciální prodejny obchodních podniků

E-expozice polských výrobních družstev

V srpnu roku 1959 konal další ročník **Libereckých výstavních trhů**. Výstavní plocha se rozrostla na 25 000 m². Na tomto ročníku se měla projevit snaha o zkvalitnění sortimentu

prezentovaném na LVT, pořadatelé již nechtěli pouze ukazovat co se v Československu vyrábí, ale jejich hlavní prioritou bylo ukázat neslýchaný vývoj a rozvoj v našem spotřebním průmyslu jako důsledek osvobozené práce. Bohužel tato idea se s postupem času stala nereálnou a pro návštěvníky nezajímavou. Lidé měli zájem o zboží, které jim bylo dosažitelné, které si v brzké době mohli zakoupit v prodejních, pokud nebylo ke koupi již na LVT. Realitou také bylo, že kvalita vystavovaných výrobků nebyla nikterak závratná, ale LVT poskytovalo návštěvníkům alespoň malou šanci sehnat zboží, které v obchodech nebylo. Oproti minulému roku přibyl jeden výstavní pavilon (F), který se nacházel v areálu střední školy sídlící vedle areálu LVT.

Pavilon A – vlna, bavlna, pletářské výrobky, prádlo

pavilon B - odívání, módní doplňky, obuv

pavilon C – sklo, bižuterie, porcelán, keramika

pavilon D – bytový textil, hedvábí, len, bavlna

pavilon E – plastické hmoty

pavilon F - nábytek, bytová kultura, speciální prodejny obchodních organizací

Na podzim se v krytých halách LVT konala také Mezinárodní výstava psů všech plemen. Čestným předsedou této výstavy byl tehdejší ministr zemědělství Lubomír Štrougal. Hlavním pořadatelem byl Zdeněk Kodat z Prahy, vedoucím výstavy ing. Josef Najman. Na výstavu bylo přihlášeno celkem 626 psů 58 plemen. Vystavovatelé přijeli z Belgie, ČSR, Francie, Maďarska, Německé demokratické republiky, Německé spolkové republiky, Polska, Rakouska, Svazu Sovětských Socialistických Republik a ze Švýcarska.

Liberecké výstavní trhy 1960 se konaly pod heslem „Za nejvyšší úroveň odívání a bydlení“, v jubilejním patnáctém roce lidově demokratického Československa. V sedmi pavilonech bylo vystaveno více než 16 000 exponátů. Mimo tradičních textilních výrobků, oděvů, obuvi a bižuterie zde byla věnována velká pozornost bytové kultuře. Vystavovaly se vzory sektorového nábytku, koberce, potahové látky, lustry a další. Novinkou na tomto ročníku LVT byla bezplatná služba zvláštní módní poradny. Celá výstava se uskutečnila na ploše 36000 m² a to díky využití areálů sousedících škol. Jedna ze školních budov byla určena jako obchodní dům, ve kterém si mohli návštěvníci zakoupit některé druhy vystavovaného a mnoho ostatního zboží. Premiéru měl nový pavilon E postaven z velké části ze skla a plastických hmot.

Pavilon A Pro naše děti

Pavilon B Od hlavy k patě

Pavilon C Bytová kultura

Pavilon D Odívání, módní doplňky, obuv

Pavilon E Sklo a bižuterie, porcelán, keramika

Pavilon F Výrobní družstva a podniky místního hospodářství

Pavilon G Prodejní pavilon

Současně s LVT byla v Severočeském muzeu otevřena expozice s názvem České sklo, která byla přenesena ze stejnojmenné výstavy konané roku 1959 v Moskvě.

5.1.2 Liberecké výstavní trhy 1961 – 1964 [3] [14] [16] [17]

V roce 1961 se zároveň s výstavními trhy v Liberci konala výstava „BIŽUTERIE PRO CELÝ SVĚT“ v Jablonci nad Nisou. V libereckém areálu byla pod novými pavilony B a E vybudována tzv. „mulda“, prostor v místě dnešního plaveckého bazénu, který vtiskl výstavnímu areálu novou, atraktivní podobu včetně mohutného nástupu z Tržního náměstí. Mulda byl přírodní amfiteátr pro zábavní pořady a módní přehlídky. Nástupní prostor každoročně sloužil k představení politických témat daných ročníků, většinou k oslavě politických výročí.

Součástí výstavní náplně byl i nábytek, elektrospotřebiče a sklo. V rámci kulturních dnů Libereckých výstavních trhů se konal X. Dvořákův Sychrov, hrála se dramatická kantáta na slova K. J. Erbena Svatební košile v parku státního zámku Sychrov.

Součástí výstavní náplně **LVT 1962** byl i nábytek, elektrospotřebiče a sklo. Tento ročník LVT se zapsal do historie prvním ročníkem soutěže „O medaili LVT“. V rámci doprovodného programu se konala řada koncertů klasické hudby a čtyři varhaní matiné.

O medaili LVT

Vystavující podniky do soutěže přihlašovaly své výrobky, které byly většinou novinkové a ocenění medailí LVT mělo vysokou prestiž. Při výběru výrobků se přihlíží ke kvalitě zpracování, materiálu, módnost, funkčnost a estetika. Značný přínos měla tato soutěž pro koncové spotřebitele. Dle soutěžního řádu se musí každý oceněný výrobek do příštího ročníku LVT objevit na pultech. Často se to všem výrobcům nepodařilo splnit z důvodu nedostatku surovin a tak komise po roce zasedala znovu a rozhodovala, komu se medaile ponechá i přes nesplnění řádu a komu bude naopak odebrána

V srpnu 1962 se ve výstavním areálu konala také Okresní propagační výstava drobného zvířectva. Zvířectvo přijelo vystavit 123 chovatelů. Ti vystavovali králíky – 320 ks, holuby 32 ks, drůbež 40 ks, kožešinová (nutrie pana Smetáka) a laboratorní zvířata (morčata pana Javůrka). Katalog této výstavy byl opatřen na každé stránce výchovným heslem jako

„Každou třetí králíčí kožku musíme dovážet z ciziny.“

Ročně se tím šidíme o devizovou hodnotu 450 000kg pomerančů. “

„Řádně ošetřené kočky zvyšují kvalitu výrobků! 4-5 koček je potřeba na 1 pánský klobouk!“

Nosnou ideou **Libereckých výstavních trhů 1963** byla Přehlídka hmotné kultury ČSSR. Tento ročník se orientoval na nové tkaniny a součástí programu byly kulturní dny. Exponátovou náplň měl, podle ideového záměru J. Santara, tvořit z převážné části textil. Druhý akcent byl vložen na výrobky ze skla. Jindřich Santar vnesl do výstavních expozic prvky scénografie, díky jeho netradičnímu pojetí byla návštěva expozic LVT jedinečný zážitek.

Do soutěže o dokonalý výrobek bylo přihlášeno 279 exponátů, medaili LVT obdrželo 82 exponátů, čestné uznání 59 exponátů a čestné uznání za kolekci obdrželo 8 podniků. V tomto roce se oproti dřívějšímu věnovalo více prostoru mužům, vlastně jim byl věnován celý pavilon, ve kterém našli všechno od oblečení přes kapesníky až po sportovní a rybářské potřeby. Počet návštěvníků přesáhl půl milionu. Během LVT návštěvníci jen v areálu utratili asi 25 miliónů Kčs a v rámci celého Liberce v označených prodejnách celkem 50 miliónů Kčs. Výstavní plocha byla 56 000 m². Součástí doprovodného programu byla i velká cena LVT 1963 v parkurovém skákání.

Témata pavilonů byla: „děti a mládež“, „rodina“, „žena“ a „muž“.

V září 1963 se v areálu LVT konala výstava zlepšovacích návrhů místního hospodářství a výrobních družstev severočeského kraje.

9. Liberecké výstavní trhy 1964 koncepčně a ideově zpracovával opět Jindřich Santar. Oproti osmým LVT se zdvojnásobila prodejní plocha a celková plocha LVT se při tomto ročníku rozrostla na 60 000 m². Vystaveno bylo 10 000 exponátů od pěti set vystavujících podniků. LVT bylo rozděleno do deseti ucelených expozic. Hlavními tématy na které byl kladen důraz byly: Člověk a práce, Společnost a kultura, Spokojený domov, Aktivní odpočinek, Sport a turistika. Sortiment výstavy zahrnoval: textil, oděvy, módní a bytové doplňky, sklo, bižuterii a keramiku, domácí elektrospotřebiče, umělecké předměty a hračky. V široké míře byly také zastoupeny chaty, sportovní a turistické potřeby.

Od 10.7. do 28.8. se v letním kině konala přehlídka festivalových filmů v rámci kulturních dnů LVT. Doprovodný program se nijak zásadně nelišil od ročníku nadcházejícího.

Kulturní akce tohoto ročníku se členily do tří okruhů: v oddechovém prostoru v areálu výstaviště, v kulturních zařízeních města Liberec a mimo město v okrese.

V oddechovém prostoru výstaviště vystupovali umělci po celou dobu výstavních trhů každý den od rána do večera. Tyto pořady byly koncipovány do tří celků, každý vždy na týden. Zpracovány jsou do dvou libret, jejichž autory byli Darek Vostřel, tehdejší ředitel divadla Rokoko, Jaromír Vaša, režisér Československé Televize a konferenciér Vladimír Dvořák. Každodenní módní přehlídky byly samozřejmostí, konaly se třikrát denně a připravily je tyto podniky: VHJ OP Prostějov, VHJ OZ Trenčín, IVP Praha, TEPS Praha, ÚLUV Praha. Zajímavým sportovním podnikem pořádaným v rámci tohoto ročníku LVT byl Liberecký pohár výsadkářů, ale nechyběl ani závod lodních modelů na přehradě či závody ve skoku na lyžích na umělé hmotě, které se staly tradicí.

V období LVT fungovala pravidelná letecká linka Praha Liberec a zpět, jedna cesta za 50 Kčs. Takzvané aerotaxi létalo třikrát denně a trasu absolvovalo za 25 minut. Dalším způsobem dopravy na LVT byla „cílová jízda“ pořádaná tradičně automotoklubem Svazarmu v Liberci. Návštěvníci, kteří se rozhodli přijet vlastním vozem se při příjezdu do Liberce zaregistrovali, získali ocenění v podobě slosovateľných kupónů za každých ujetých 50 km, mapku liberce a možnost parkování na speciálně vyhrazených parkovištích.

V tomto období byla zahraniční turistika, zejména z politických a ekonomických důvodů, výrazně omezená. Návštěva LVT spojená s návštěvou severních Čech byla tedy pro mnoho občanů způsobem, jak strávit letní dovolenou. Propagační materiály LVT byly přímo koncipovány jako jakési turistické průvodce. Několik stran katalogů výstav i ostatních tiskovin bylo věnováno souhrnu pamětihodností a turisticky vděčných oblastí v okolí Liberce. Severní Čechy se tak v období konání LVT staly vyhledávaným letoviskem.

LVT 64 shlédlo 580 tisíc návštěvníků z toho 25 tisíc hostů přijelo z více než 20 zemí.

Tržby během tohoto ročníku byly enormní, obchodní organizace Textil, Obuv, Oděvy a Drobné zboží, Restaurace a prodejny výrobních družstev utržily cca 75 milionu korun. Dřevařské podniky prodaly chaty v součtu za 5 milionu.

Období šedesátých let znamenalo nejzářivější období Libereckých výstavních trhů. Celé město v době konání LVT žilo jiným životem a nejen to, již v období příprav každého ročníku pracovaly stovky zaměstnanců i brigádníků na sto procent, pomáhali studenti i důchodci aby třítydenní výstavní podnik byl zase o krůček lepší, než ten minulý.

5.1.3 Liberecké výstavní trhy 1965 – 1967 [3] [18] [19] [20] [21]

Libreto a scénář desátých **Libereckých výstavních trhů 1965** již tradičně zpracoval Jindřich Santar, který se při přípravách tohoto ročníku odhodlal k podstatným změnám. Zaměřil se totiž na sortiment vystavovatelů místo dosavadního diktátu, co má vystavovatel přivést a vystavovat, se tentokrát informoval předem co vystavovatelé mají na skladě a jaké

jsou jejich klíčové výrobky, tvořící pilíře jejich sortimentu. LVT 65 plně uplatnily adresnost vystavovaných výrobků, které byly poprvé seřazeny do podnikových expozic a výrobních sektorů. Tato změna zajistila zkvalitnění LVT z hlediska návštěvníků i vystavovatelů. Krom tradičních exponátů měli návštěvníci navštívit prodejní expozici podniků místního hospodářství a výrobních družstev v sokolovně na Jablonecké ulici s širokou nabídkou nábytku pro moderní bydlení. Krom tradiční soutěže o medaili LVT byla v tomto roce vyhlášena také soutěž „Hledáme nejlepší módní tvůrce LVT 1965“. V tomto roce se v sousedním Jablonci nad Nisou konala výstava bižuterie s mezinárodní účastí, proto se od vystavování bižuterie v Liberci upouští.

Doprovodný program probíhal prakticky v celém Liberci. Návštěvníky čekal pestrý program v ZOO, botanické zahradě, oblastní galerii, Severočeském muzeu, Parku kultury a oddechu, probíhal také festival filmů promítaných ve všech libereckých kinosálech i letním kině. Krom kulturních akcí bylo v rámci LVT pořádáno i velké množství sportovních turnajů někdy i za účasti zahraničních sportovců. V tomto roce byl také vybudován nový pavilon v prostoru Jizerského potoka v bezprostřední blízkosti stávajícího areálu. Autorem projektu tohoto pavilonu je ing. arch. M. Masák, člen libereckého trojlístku architektů, jenž vyšel vítězně ze soutěže na libreto československé účasti na Světové výstavě v kanadském Montrealu 1967. Z Liberce se také počínaje tímto ročníkem vysílala televizní soutěž Pekelně se soustřed' (odtud dnes užívané PEKSESO).

Na **jedenáctý ročník LVT** v roce 1966 přijelo do Liberce 530 vystavovatelů s více než 11 tisíci exponáty. Expozice byly řazeny dle ročních období. V tomto roce se rozšířili nákupní možnosti. Návštěvníci měli možnost nakoupit na prodejní ploše přesahující 10000 m². Mimo výstav a tradičních módních přehlídek celé město žije doprovodným kulturním programem. V rámci tohoto programu vystupovaly takové hvězdy jako je Marta Kubišová, Helena Vondráčková, Waldemar Matuška, Josef Laufer, Václav Neckář a spousta dalších. 10.8. se v parku kultury a oddechu konal „rokoko expo koktejl“ na němž vystupovala řada výše zmíněných umělců.

Není bez zajímavosti, že součástí LVT 66 byl i celostátní sjezd Trabantů, konaly se nejružnější konference například Celostátní konference československých žen, Využití plastických hmot v interiéru, dále symposium průmyslového návrhářství a v neposlední řadě oborové dny.

Návštěvníkům se k dopravě na LVT nabízí mimo jiné i aerotaxi na trase Praha – Liberec, cena za zpáteční letenku byla 100 Kčs.

Skupiny vystavovaného zboží:

textil	sklo, porcelán, keramika
oděvy	osvětlovací tělesa
obuv	umělecké předměty
pletené výrobky	bižuterie
prádlo	elektrické domácí spotřebiče
kožichy	výrobky z plastických hmot
šátky, šály	chaty
rukavice a deštníky	stany a lodě
plavky a kapesníky	sportovní a turistické potřeby
kožená galanterie	hudební nástroje
módní a bytové doplňky	hračky
bytový textil	upomínkové předměty
koberce, záclonoviny	kosmetika

Dvanáctý ročník LVT se konal současně v Liberci i Jablonci. V Liberci se výstava zaměřila tradičně na textil, oděvy, obuv a vše co s kulturou odívání souvisí, kdežto v Jablonci to byla přehlídka skla, porcelánu, keramiky a zejména bižuterie. Před vstupní bránou do libereckého areálu byl pracovníky botanické zahrady vytvořen parčík ve stylu japonských zahrad, ve kterém probíhaly denně nonstop módní minipřehlídky společenského oblékání. Tento motiv byl v souladu s řešením vstupního pavilonu, který byl vytvořen ve stylu naivního umění, zejména pralesními a džunglovými náměty. Byla vyhlášena novinářská soutěž o nejlepší novinové materiály, televizní a rozhlasové šoty, rozhovory i tematické relace, vhodně propagující myšlenku LVT. Novináři mohli vyhrát peněžité výhry, v hlavních třech kategoriích byla první cena 2000,-Kčs. Tato soutěž se každoročně opakovala.

Závěrečný den 12. LVT byl dnem družby ČSSR – SSSR s rozšířeným programem, zpívali vítězové celostátní soutěže zpěváků „Májový křišťál 1967 – Karlovy Vary“. Také se konala velká slosovací soutěž šťastně narozených 7. listopadu 1917. Pro výherce byl připraven zájezd do SSSR. V rámci tohoto ročníku byla mimo tradičních soutěží vyhlášena i soutěž o „Cenu Libereckých Výstavních trhů“, pro amatérské zpěváky a zpěvačky z řad návštěvníků LVT.

5.1.4 Liberecké výstavní trhy 1968 – 1975 [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28]

Třinácté Liberecké výstavní trhy se výrazně nelišily od let minulých. V Jablonci se konala dlouho připravovaná Mezinárodní výstava bižuterie Jablonec 68. Mimo tradičních módních přehlídek se konaly i přehlídky mezinárodní, účastnily se jí Německo, Polsko, Maďarsko a NDR.

Čtrnáctý ročník Libereckých výstavních trhů 1969 byl koncipován jako pout', jako tradiční slavnost, putování k patronce LVT – paní módě. K tomuto pojetí patřili tradiční pout'ové atrakce, vyvolávači, hadí muži, flašinetáři, vídeňské kolo, provazolezci, střelnice, comedie del' arte, živý medvěd, kramářské písň, bludiště, fackovací panák a další. Velkou raritou v doprovodném programu byl letní turnaj v ledním hokeji, kterého se zúčastnilo osm oddílů I. a II. ligy.

Vystavováno bylo všechno co souvisí s kulturou odívání a nejen to, doplňovaly je: výstava chat, stanů, lodí, turistických a rekreačních potřeb, samostatné expozice a prodej bytových textilií a již tradiční výstava a prodej zakázkového nábytku.

5. březen roku 1970 se zapsal do dějin jako černý den LVT. Pod přívaly sněhu se totiž prolomily střechy pavilonu I a D. Do oprav byl zapojen snad každý, kdo byl k dispozici a rekonstrukce se zdařila, tudíž v létě bylo vše připraveno pro další Liberecké výstavní trhy. Námětem jubilejního **15. ročníku LVT** byla „Móda a rodina“. Ze zahraničních vystavovatelů se představila s největší expozicí NDR – vystavovala konfekci, prádlo, koženou galanterii, další expozici kožichů a konfekce představil Sovětský svaz, Polsko vystavovalo konfekci turisticko-rekreačního charakteru a Bulharsko vystavilo kolekci exkluzivních kožichů. Celkem přijelo 500 vystavovatelů. Při 15. LVT se konalo 25 módních přehlídek denně na čtyřech různých místech: pavilon B a E, na hlavním nádvoří a na hlavním předváděcím molu.

Koncepce programové části, připravená pracovníky libereckého Naivního divadla, vycházela z pohledu na expoziční část výstavy a přirozeným způsobem rozvíjela téma výstavy „Móda a rodina“.

V rámci doprovodného programu tradičně vystoupila Helena Vondráčková, Václav Neckář, Karel Štědrý, Milan Chladil a další.

Zároveň s šestnáctými **Liberecké výstavní trhy 1971** se v Jablonci konala III. Mezinárodní výstava bižuterie. Tématem LVT 71 bylo „Republikou za módou“. Výstava byla koncipována jako pomyslná cesta přes jedenáct etapových měst, která byla v té době centry spotřebního průmyslu. Patřili mezi ně například Trenčín, Bratislava, Gottwaldov, Trutnov, Prostějov a další, poslední zastávkou byl Liberec.

Pro bezpečnou a snadnou cestu k pavilonu „Bytex“ v údolí Jizerského potoka byla přes křižovatku třídy T. G. Masaryka a ulice Vítězné vybudována dřevěná lávka, pocházející z trofejního arzenálu britské armády, která se po skončení LVT každý rok demontovala. Šestnáctého ročníku se účastnilo více než 500 vystavovatelů, zahraniční expozice měly SSSR, PLR, MLR a NDR. V rámci kulturního programu vystupovali například Karel

Štědrý, Miluška Voborníková, sourozenci Ulrychovi, Milan Chladil a Iveta Simonová, Václav Neckář a Lubomír Lipský.

Ideový záměr a scénář na LVT 72 zpracoval scénárista Otto Jiráček s kolektivem. Poprvé byla vyhlášena soutěž „Hledáme mladé módní tvůrce - Zenit“. Vystavovalo zde řádově 500 vystavovatelů z Československa a čtyři zahraniční expozice podniků z SSSR, PLR, NDR, MLR. Hlavním námětem 17. ročníku LVT byl film, módní oblečení zde vystupovalo v hlavní roli, atmosféru dokreslovalo prostředí filmových ateliérů, kulisy a zákulisí. Návštěvníků přišlo 400 000.

expozice B -český oděvářský průmysl

expozice E – kožesnický průmysl (kara)

expozice F – pletářský a bavlnářský průmysl

expozice G – český a slovenský obuvnický průmysl, kožená galanterie, lnářský průmysl

expozice I – podniky místního průmyslu a vlnářský průmysl oborového ředitelství

expozice D – podniky Českého svazu výrobních družstev

V rámci doprovodného kulturního programu vystoupili: Waldemar Matuška, Miluška Voborníková, Hana Zagorová, Nad'ja Urbánková, Helena Růžicková a další.

Osmnáctý ročník Libereckých výstavních trhů 1973 měl v podtitulu scénáře „Festival módy. Festival mládeže“, patřil tedy mladým lidem. Scénář akce tento rok vypracoval Dr.Karel Hájek. Dle toho se řídilo i pojmenovávání výstavních pavilonů:

pavilon B – osobitost

pavilon D – užitečnost

pavilon E – krása

pavilon F – přátelství

pavilon G – pohyb

pavilon I – umění

pavilon Z – poznávání (expozice socialistických států)

Krom jmenované výstavní pavilony byly v rámci LVT otevřeny také areály okolních škol, kde se nacházely prodejní stánky. Nakoupit zde šlo textil, oděvy, obuv, koženou galanterii, průmyslové zboží a sportovní potřeby. V tělocvičně TJ Lokomotiva se konala prodejní expozice nábytku.

Na ploše 75000 m² z toho na 10000 m² krytých vystavovalo 500 vystavovatelů. Novinkově byla na tomto ročníku LVT představena umělá kůže BAREX, nový československý materiál. Do soutěže o medaili LVT 73 bylo přihlášeno rekordních 600 výrobků. Československá televize vysílala sedm soutěžních večerů Liberec via Berlin z

Liberce. Na těchto přenosech se podíleli svazáci a jejich scénáristkou byla Dagmar Novotná. Konalo se 25 módních přehlídek denně. V rámci LVT se konaly také tradiční oborové dny a setkání odborníků. Politický přístup k organizaci výstav přiblíží prohlášení místopředsedy SKNV, JUDr. Miroslava Přikryla zveřejněný ve 3. informačním bulletinu LVT 73 [27]:

„... Chceme propagovat vkus moderní, progresivní, socialistický styl módy. Ne tedy žádné módní nevkusné výstřelky, které jsou charakteristické pro Západ....

... A je samozřejmé, že LVT se bude letos snažit, jak jako v některých minulých ročnících, plnit závažné poslání politické, například ve vstupních prostorách ukázat kvalitativní změny, ke kterým od Února 1948 došlo, odrazit hlavní faktory politického života v našem státě...“

Snahou tvůrců LVT bylo aby se trhy staly jakousi školou vkusu, což může působit až diktátorsky, ale na druhou stranu v té době spotřebitel neměl příliš na výběr. Sortiment v obchodech byl značně omezen.

Zároveň s devatenáctým ročníkem LVT na přelomu července a srpna 1974 se v Jablonci nad Nisou konal čtvrtý ročník mezinárodní výstavy bižuterie, obě výstavy bylo možné shlédnout během jednoho dne, díky posílené městské hromadné i meziměstské dopravě v době konání LVT.

Mottem tohoto ročníku LVT bylo “ Socialistická země a její lid“, důvodem volby tohoto hesla byla výročí 30. výročí SNP, 25. výročí založení RVHP, 25. výročí socializace zemědělství a 5. výročí federalizace ČSSR. V tomto roce opět výrazně převládl ideově politický přístup tvůrců výstavy oproti minulým rokům, kdy se více prosazovala obchodní a spotřebitelská konkurence. Tvůrci kulturních pořadů v „muldě“ byli režisér a scénárista Stanislav Strnad a choreograf František Pokorný. Jejich snahou bylo dokumentovat přátelství našeho lidu k Sovětskému svazu i ostatním socialistickým státům prostřednictvím hudby, písně i mluveného slova. Proto zde vystoupili i umělci ze SSSR, NDR, PLR a MLR a byla zajištěna i účast předních slovenských interpretů.

Od 27.4. do 17.5. 1975 se v areálu LVT konala Mezinárodní výstava fotografií. Tato výstava se jmenovala „30 vítězných let ČLOVĚK PRÁCE RADOST ZE ŽIVOTA“. Byly zde prezentovány fotografie z těchto socialistických zemí: Maďarská lidová republika, Vietnamská demokratická republika, Polská lidová republika, Bulharská lidová republika, Mongolská lidová Republika, Německá demokratická republika, Svaz sovětských socialistických republik a v neposlední řadě Československá socialistická republika. Výstava se konala pouze v jednom pavilonu, pavilonu I. Vystavovány byly například fotografie

označené: „I při žních připraveni k obraně“, „chov prasnic“, „Martinské pece“ a „Linie stavebnictví je linií strany“.

Výstavbou pavilonu A pro 20. Liberecké výstavní trhy 1975 začalo rozšiřování druhé části areálu v údolí Jizerského potoka mezi prodejnou Bytexu a skokanskými můstky s umělou hmotou. Pavilon A však již od svého vybudování vykazoval značné technické nedostatky, stavební řešení střechy bylo značně nedokonalé, tudíž do pavilonu silně zatékalo. Současný stav pavilonu je zdokumentován viz obr.7 a 8. Nový pavilon měl premiéru s expozicí „Naše vlast, dílna miliónů, domov nejkrásnější“. Motto jubilejních dvacátých LVT bylo „SVOBODA, SOCIALIZMUS, MÍR“. Jak se uvádí v kulturním kalendáři, v mottu jsou uvedeny tři nejvyšší hodnoty, které určují náš život. Ve vstupním prostoru tvůrci uplatnili fragmenty socialistické poezie v monumentální výtvarné kompozici fotografie a grafiky ve třech základních pásmech: Zdravice Sovětské armádě, Květy a pozdrav republiky, Poselství a výzva všem. V rámci LVT 75 se konaly tři soutěže: o medaili LVT, hledáme nejlepšího módního tvůrce a Soutěž mladých módních tvůrců Zenit. Již poosmé byla také v údolí Jizerského potoka vytvořena expozice „rekreace“, kde se vystavují a prodávají sportovní, kempingové a rekreační potřeby i potřeby pro motoristy.

Samozřejmě součástí LVT jsou i v tomto roce oborové dny a setkání odborníků. V nedalekém Jablonci nad Nisou se konala třetí mezinárodní výstava „Svět předmětů“ v tomto roce s podtitulem „Sítě a jeho svět“.

5.1.5 Liberecké výstavní trhy 1976 – 1979 [29] [30] [31]

Před zahájením dvacátého prvního ročníku Libereckých výstavních trhů se v období 21.6. - 28.6. 1976 konal 27. ročník FFP filmového festivalu pracujících. V tomto roce bylo vše ve znamení XV. sjezdu KSČ. Součástí LVT byla výstava loveckých trofejí

Fondy výrobků určených k prodeji na LVT 76 zajišťovaly podniky Textil Liberec, Oděvy Ústí nad Labem, Obuv Liberec, domácí potřeby, Drogerie a Drobné zboží Liberec. Příprava těchto organizací na LVT byla důkladná. Zřetelně se projevovala snaha poskytnout návštěvníkům k nákupu zboží, které bylo v průběhu roku výrazně nedostatkové. Pro tento ročník byly posíleny zásoby zboží z džínoviny, stanů, také kolekce dětské obuvi, vyvážená standardně do Kanady, byla pro tento ročník určena k prodeji. Průměrná návštěvnost LVT v posledních letech se pohybovala kolem 420 000 návštěvníků, z toho 68 procent žen.

V tomto roce měly proběhnout volby, před výstavou se konal již zmíněný XV. sjezd KSČ, byl prvním rokem 6. pětiletky. Cituji tehdejšího ředitele LVT Miroslava Strolného z deníku Vpřed [29]

„LVT budou ideově vycházet ze závěrů XV. Sjezdu KSČ, připomenou 55. výročí KSČ a závěry evropské konference o bezpečnosti a spolupráci konané v roce 1975 v Helsinkách, jako výsledek leninské mírové politiky SSSR a zemí socialistického společenství. Ukáží význam přátelství, spojenectví a spolupráce zemí RVHP pro zachování světového míru a pro rozvoj ekonomiky ČSSR a bratrských socialistických států.“

Jeho slova jasně dokazují jak moc se do Libereckých výstavních trhů projevovala politická situace a jak byla ventilována.

V době konání LVT proběhla televizní soutěžní seriál a celostátní rozhlasová soutěž, vyšel katalog „co nakoupit“, „breviář módy“, výstavní noviny „poledník“, dále pak televizní šoty vystavovatelů, tisk, rozhlasové reportáže, „zákruta“, „mikrofórum“ a „vysílání mladých“.

Uskutečnilo se šest oborových dnů. Výstavu za první tři dny navštívilo 80 000, celkem pak 398 000 návštěvníků. Výstavu navštívil i ministr průmyslu ing. O. Svačina.

V roce 1977 schválila vláda organizační změny, které měly zefektivnit pořádání tří hlavních výstavních akcí v severních Čechách (LVT, Jablonecké výstavy a Zahrada Čech). Na počátku následujícího roku byl zřízen krajský výstavní podnik se sídlem v Liberci.

Prodejní plocha tohoto ročníku byla 11 000 m². Hlavním mottem bylo 60. výročí VŘSR. Každý den akce se konalo 25 módních přehlídek. Taktéž se konaly průzkumové akce se snahou zjistit názory a nároky návštěvníků na vystavované zboží.

Tematické dny:

Den místního hospodářství

27.7 Den bavlnářského průmyslu GŘ Hradec Králové

28.7. Den lnářského průmyslu

Pavilon A- rytmus a móda

pavilon B – žijeme v pětiletce kvality

pavilon D – věk rozumu a nerozumná móda

pavilon F – slavné vynálezy a móda

pavilon G – motorismus a móda

pavilon I – sport a móda

pavilon Z – domov a móda

Při LVT 78 bylo využito osm pavilonů ve znamení 30. výročí Vítězného února. Mottem bylo tedy zvoleno „V duchu revolučního odkazu Vítězného února za splnění programu XV. sjezdu KSČ“. Vystaveno 10 000 exponátů od pěti set vystavovatelů.

Souběžně se konala také IV. Mezinárodní výstava „Svět předmětů“ na téma člověk a volný čas (první byla 1969, koná se každé tři roky střídavě s výstavou bižuterie a výstavou skla). Změnil se vstupní prostor, byl posunut. Každoročně byl speciálně uctíván stotisící návštěvník.

V roce 1979 se na LVT rozšířila prodejní plocha o 500 m². Mottem tohoto ročníku bylo: „Socialistický životní styl a móda“. Na zahájení přijela stranická a vládní delegace vedená místopředsedou vlády Štěpánem Horníkem. Soutěž o plakát na LVT vyhrál, stejně jako v posledních několika letech, akademický malíř Osvald Špelina. Plakáty tvoří technikou koláže. Dále se v tomto roce konaly tradiční soutěže: Mladý módní tvůrce ZENIT, o medaili LVT a Hledáme nejlepšího módního tvůrce.

Rozdělení pavilonů:

Pavilon B - stavebnicová móda – užitečný šatník moderní doby

Pavilon D - Kouzlo prolínání módních sezón

Pavilon E - Módu tvoří maličkosti

Pavilon F - obuv, kůže, optimismus

Pavilon G - oblékáme se správně ke svému typu?

Pavilon I - Věk a barva

Pavilon Z - len pro všechny generace

Pavilon A - hovory o módě

5.1.6 Liberecké výstavní trhy a Liberecké prodejní trhy 1980 – 1985 [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39]

Ku příležitosti jubilejního 25. ročníku LVT 80 byli oceňováni dlouhodobí spolupracovníci LVT. Pamětní medaili dostal i Miroslav Fafílek pracovník generálního ředitelství ČOP Gottwaldov. Hitem tohoto ročníku byla „diskotéková móda“. Bylo posíleno zásobování.

V roce 1981 se uskutečnil první ročník Libereckých prodejních trhů (dále LPT), které se od této doby střídaly s LVT po roce. Hlavním ideovým záměrem LPT bylo přispět v souladu se závěry XVI. sjezdu KSČ k zvyšování úrovně vnitřního trhu. LPT byly pouze čtrnáctidenní a prodávalo se textilní a oděvní zboží, kosmetika i nábytek, navíc byla k dispozici široká škála automobilů, motocyklů, náhradních dílů a dalších motoristických potřeb. Dalo by se říci že se celé město proměnilo na jeden velký obchodní dům.

Ve stejném roce se v areálu výstaviště uskutečnila také I. Podještědská oblastní výstava psů společenských plemen spojené se speciální výstavou a bonitací collií, sheltí a welsh

gorgi. Tuto výstavu pořádal v pavilonu G Český svaz chovatelů, základní organizace chovatelů psů Liberec. Na výstavu přijelo 187 vystavovatelů, kteří vystavovali 196 psů.

Deset tisíc exponátů, 25 módních přehlídek denně, móda i ze zemí RVHP, tak by se dal charakterizovat šestadvacátý ročník LVT konaný v roce 1982. Lákadlem byl prémiový prodej novinek v malých sériích. Scénář a libreto připravili manželé Špalovi. Na výstavních elementech byly uplatněny dominantní plastické symboly: mírová holubice, srp a kladivo, stylizovaný květ karafiátu. Celá expozice svou symbolikou a barevností měla symbolizovat rozkvět naší vlasti.

Ideově politická argumentace se prolínala i do výstavních pavilonů, kde byla umístěna politicko-ekonomická centra, v nichž se návštěvníkům představovaly příslušné resorty svými ekonomickými úspěchy.

3. září se v pavilonu G na výstavišti konala 3. podještědská oblastní výstava psů společenských plemen.

Liberecké výstavní trhy v roce 1984 se zásadně nelišily od předchozích ročníků. Každý pavilon měl své motto postavené na výrobcích vystavovaných uvnitř.

Pavilon E „Módní koktejl 84“

Exponátovou skladbu tvořily náročné výrobky z luxusních zakázkových závodů i výrobky standardní úrovně

Pavilon F „Správné boty podle noty“

Jak je z motta patrné v tomto pavilonu byly vystavovány boty, expozici doplňovaly informace o módních trendech a zdravotních požadavcích na kvalitu obuvi. Tukový průmysl se zde prezentoval kosmetickou poradnou

Pavilon G „Slovenská móda pro tři generace“

Účelem této expozice byla prezentace širokého záběru slovenského textilního, oděvního a pletářského průmyslu. V tomto pavilonu probíhaly také módní přehlídky.

Pavilon I „Z malých oček – velká móda“

V těchto prostorách vystavoval Pletářský průmysl všechny druhy úpletů. V tomto pavilonu probíhaly také módní přehlídky.

Pavilon Z „Pro radost všedních dnů“

V tomto pavilonu se návštěvníci seznamovali se sortimentem výrobků lnářského průmyslu.

Pavilon A „Start k módní linii“

Zde byl v předstihu prezentovány barvy, desény a základní módní siluety pro rok 1985. Vystavený metrový textil doprovázely hotové oděvy avantgardního střihu. Módní přehlídky měly navozovat atmosféru „startu do nové doby“.

5.1.7 Liberecké výstavní trhy a Liberecké prodejní trhy 1986 – 1989 [40] [41] [42] [43]

Podtitul je Kaleidoskop módy. 1988 Budova Bytexu o rozměrech 25x25m už je dvacet let stará. Na Bucharce, sjezdovce na úpatí Ještědu, proběhla exhibice JZD Phumov výrobce pásových lyží na trávu, které si mohli případní zájemci vyzkoušet. Scénář Miroslav a Ljuba Špalovi. Na návštěvu přijel ministr průmyslu SSR Štefan Urban.

V roce 1989 se konaly historicky poslední Liberecké prodejní trhy období totality. Jisté politické uvolnění se projevilo již při tomto ročníku, jehož důkazem je rozšíření sortimentu o upomínkové předměty a výrobky z keramiky od občanů majících povolení k výrobě, prodeji a poskytování služeb. Toto uvolnění však nebylo nikterak zásadní, což dokládá prohlášení ing. Jiřího Vošousty [43], ředitele Severočeských výstav. Cituji:

„Obchodně-politický cíl Libereckých prodejních trhů je jednoznačně zakotven v hospodářské politice našeho státu, takže programové cíle této komerční akce jsou obecně známy, v souladu se závěry XVIII. sjezdu KSČ přispívají k urychlení tempa růstu osobní spotřeby, k zabezpečení kvalitativních změn v její struktuře a přirozeně i k zvyšování úrovně vnitřního trhu.“

LPT 89 probíhaly na ploše 11 000 m². V rámci LPT byl pořádán festival dechových orchestrů okresu Liberec. Uskutečnil se první ročník závodů v travním lyžování na „Bucharce“ a společnost Koh-i-noor měla na trzích stánek s lyžemi určenými k travnímu lyžování.

V rámci přípravy na tento ročník LPT byly dokončeny vnitřní úpravy pavilonu G a částečně i pavilonu A, zrealizována byla vnitřní rekonstrukce pavilonu Z a prodejních prostor pod terasou. Omlazovací kúrou prošly i objekty, které běžný návštěvník ani nezaregistruje. Jsou to sklady ve Vesci.

Už v předchozím roce však pozornost široké veřejnosti poutala úplná likvidace pavilonu I ve staré části výstaviště. Jednalo se o objekt z roku 1921. V roce 1989 probíhala stavba nového pavilonu na stejném místě.

5.1.8 Polistopadové aktivity Libereckých výstavních trhů [44] [45] [46]

Scénář pro první polistopadové, jubilejní 30. Liberecké výstavní trhy zpracovali Ljuba a Miroslav Špalovi. Mottem tohoto ročníku byly „dialogy s módou“. V devíti pavilonech se představilo 300 vystavovatelů.

Již i sem začala pronikat západní produkce, svůj boutique TODAY...TOMOROW si zde otevřela paní Hánová – Smithová z USA. K příležitosti 30. LVT byl vydán módní magazín s názvem „Bavíš mě módo“, který obsahoval kaleidoskop zajímavostí a informací z

evropského domu módy i svébytný fotopříběh úspěšné mladé ženy. Jeden večer proběhl přímý přenos výstavního galaprogramu Československou televizí. Během LVT šestkrát vyšel poledník, noviny LVT.

Komunikace a prezentace LVT v tomto roce se značně proměnila. Byla upřímná, bez velkých hesel a slibů. Bylo zřejmé, že nastala diametrálně jiná situace. Vystavovatelé již nebyli nuceni k účasti pokynem generálního ředitelství, pořadatelé již nemohli počítat s milionovými dotacemi, všechny subjekty se začínaly chovat komerčně, počítat každou korunu.

Jubilejní 30. ročník LVT symbolicky ukončil jednu éru výstav v Liberci. Další výstavní a veletržní aktivity již byly komerčními. Vývoj určovaly zejména požadavky obchodu a potřeba začlenit náš průmysl do mezinárodní konkurence. V rámci úsporných opatření se LVT vrátilo do původní části areálu, pavilon A, budova Bytexu a ostatní zařízení vybudované v areálu Jizerského potoka bylo opuštěno (viz. Příloha). Celý areál však zůstává majetkem města. To je také stoprocentním vlastníkem akciové společnosti LVT.

V současné době společnost LVT pořádá ve svém areálu přibližně deset akcí ročně. O organizaci některých akcí se však starají jiné subjekty, které si areál pouze pronajímají. Výstavy zdaleka nemají tak masovou účast, jakou mívaly v období druhé poloviny devatenáctého století před revolucí. Snahou je najít a vytvořit nové tradice výstav a veletrhů, které mají přínos pro region a vzbudí zájem vystavovatelů i návštěvníků. To se podařilo zejména u dvou zimních akcí – stavební veletrh CONTEC a Výstava dětské knihy.

Na základě získaných informací o historii výstavního areálu v Liberci uvádím v závěru grafické znázornění trendu rozvoje, využití a výstavby jednotlivých objektů, výstavních stánků a pavilonů).

6 BUDOUCNOST VÝSTAVNICTVÍ V LIBERCI

Společnost Liberecké výstavní trhy je v nelehké situaci. Jejím vlastníkem je město Liberec a zájmy města se příliš neslučují se zájmy společnosti LVT. Pozemky na kterých leží výstavní areál, jsou prakticky v centru města a jedná se tedy o velice lukrativní parcely. Město má zájem o jejich komerční využití. Je tedy nepochopitelné, že chátrající pavilon A v údolí Jizerského potoka stojí bez povšimnutí již od roku 1990 a postupně se mění v životu nebezpečnou ruinu. Pavilon A i přírodní amfiteátr jsou již nenávratně zničeny zubem času. V současné době kolují neověřené informace, že by zde mělo být vybudováno vzdělávací centrum. Otázkou zůstává, kdy a jestli vůbec.

Obr.7 Pavilon A (stav duben 2005).

Obr.8 Pavilon A (stav duben 2005).

Obr.9 Přírodní amfiteátr, údolí Jizerského potoka (stav duben 2005).

V Liberci je také ve výstavbě nový stadion, který se bude vyznačovat jistou polyfunkčností. Mimo sportovních a kulturních akcí se zde plánuje i veletržní využití. Perspektiva Libereckého veletržního areálu je nejistá. K nadějným vyhlídkám nepřispívá ani fakt nákladné rekonstrukce veletržního areálu v nedalekém Jablonci nad Nisou, který se stane pro LVT nesnadno překonatelnou konkurencí. Pro každý region by měl být kvalitní veletržní areál samozřejmostí, v regionu Libereckém jsou v současné době areály dva a je otázkou, zda je jejich kapacita využitelná.

Z hlediska Euroregionu Nisa, na kterém se střetávají území tří států – České republiky, Německa a Polska by Liberecké výstaviště mohlo v budoucnu zaujmout vedoucí postavení a nomenklaturním zaměřením se orientovat na potřeby této oblasti. S velkými mezinárodními veletržními podniky se zde nedá počítat, velikost současných akcí plně pokrývá zájem vystavovatelů, ti jsou převážně z Liberce a okolí. Orientace na Euroregion by mohla být klíčem k prosperujícím Libereckým výstavním trhům.

ZÁVĚR

Zmapovat celý vývoj výstavních a veletržních akcí v Liberci byl nesmírně zajímavý úkol, nejen proto, že se do nich promítá celospolečenská i politická situace v naší zemi, ale také mi tato práce umožnila nahlédnout do zákoutí historie mého rodného města Liberce.

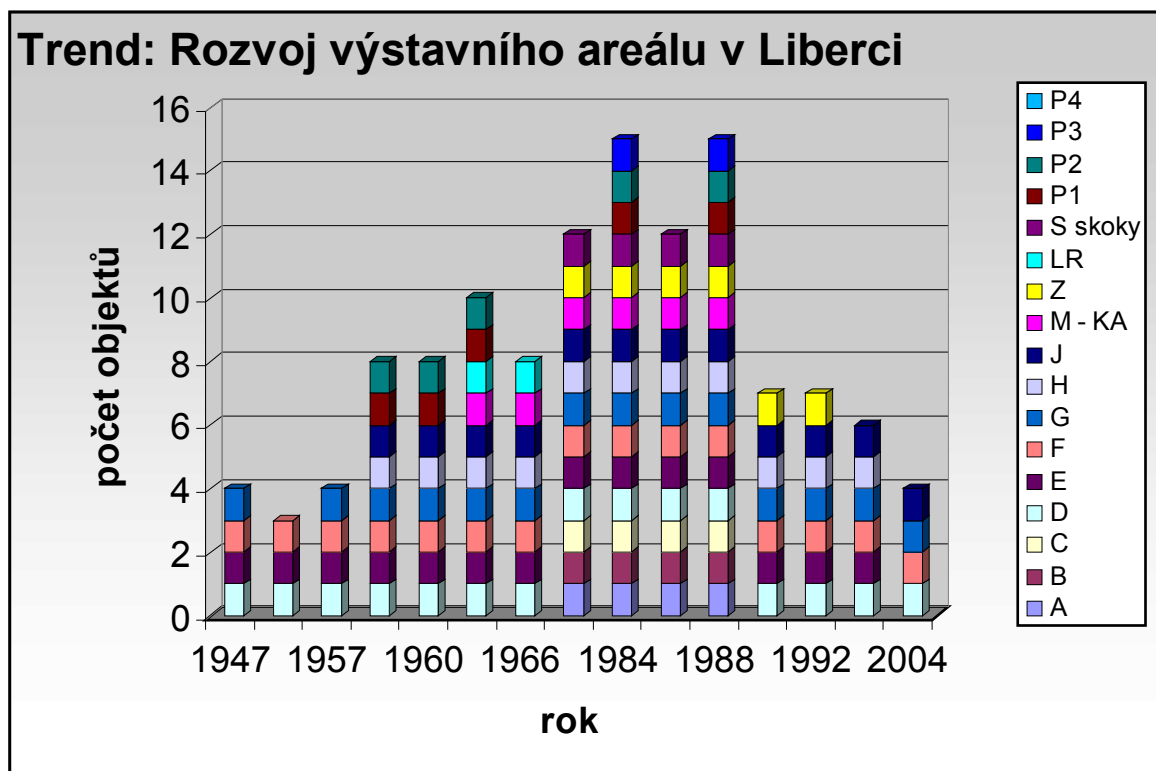
Výstavnictví v Liberci je živý organismus, který prošel lety plnými třpytu a velkoleposti, dnes se však spíše krčí v odlesku dávných let. Během svého vývoje prošlo výstavnictví již několika zvraty, které byly povětšinou důsledkem politické situace. Válka ukončila aktivity spolku Reichenberg Messe, výstava Budujeme osvobozené kraje pak započala další éru výstav v Liberci. Období od roku 1947 až 1950, kdy se konaly čtyři ročníky Severočeských výstavních trhů, bylo obdobím transformace. Znárodňování a přechod z kapitalistického na socialistické prostředí se promítlo i do výstav konaných v této době. Snižovaly se počty vystavovatelů kvůli sdružování živnostníků do družstev a vzniku národních podniků. Výstavy se staly akcí, na níž je pro vystavovatele účast povinná, nařízená generálním ředitelstvím.

Liberecké výstavní trhy již fungovaly jako nástroj politické propagandy, silně finančně dotovány, bez starosti o počet vystavovatelů, tedy o prodej výstavní plochy. Vystavovatelé si nemohli vybírat, zda se zúčastní či ne. Největší slávy dosáhly Liberecké výstavní trhy v druhé polovině šedesátých let, v sedmdesátých letech následkem normalizace začal zájem návštěvníků upadat a již nikdy nedosáhly takového věhlasu.

Liberecké výstavní trhy se snažily motivovat vystavovatele vyhlašováním nejrůznějších soutěží a udílením medailí a jiných ocenění za kvalitní výrobky. Díky neexistence konkurence nebyly výstavní pavilony kolbištěm, ve kterém se prezentují konkurenční podniky, nýbrž výstavou všeho co se v Československu i ostatních zemích RVHP podařilo vyrobit. V rámci trhů se konaly průzkumové akce se záměrem zjistit požadavky zákazníků na vystavované zboží. Probíhaly debaty se ženami, kde měl každý právo svým hlasem ovlivnit budoucí vývoj výroby. Realita však byla jiná, sortiment zboží byl značně omezen a návštěvníky neuspokojovalo kochat se na výstavě zbožím, které se na pultech nikdy neobjeví a pokud ano, tak ve velmi omezeném počtu. Reakcí na tyto negativní ohlasy se v roce 1981 uskutečnil první ročník Libereckých prodejních trhů, kde se zboží nejen vystavovalo, ale zejména prodávalo. Liberecké trhy si i v osmdesátých letech uchovaly silnou návštěvnost, své největší slávy z šedesátých let však již nikdy nedosáhly.

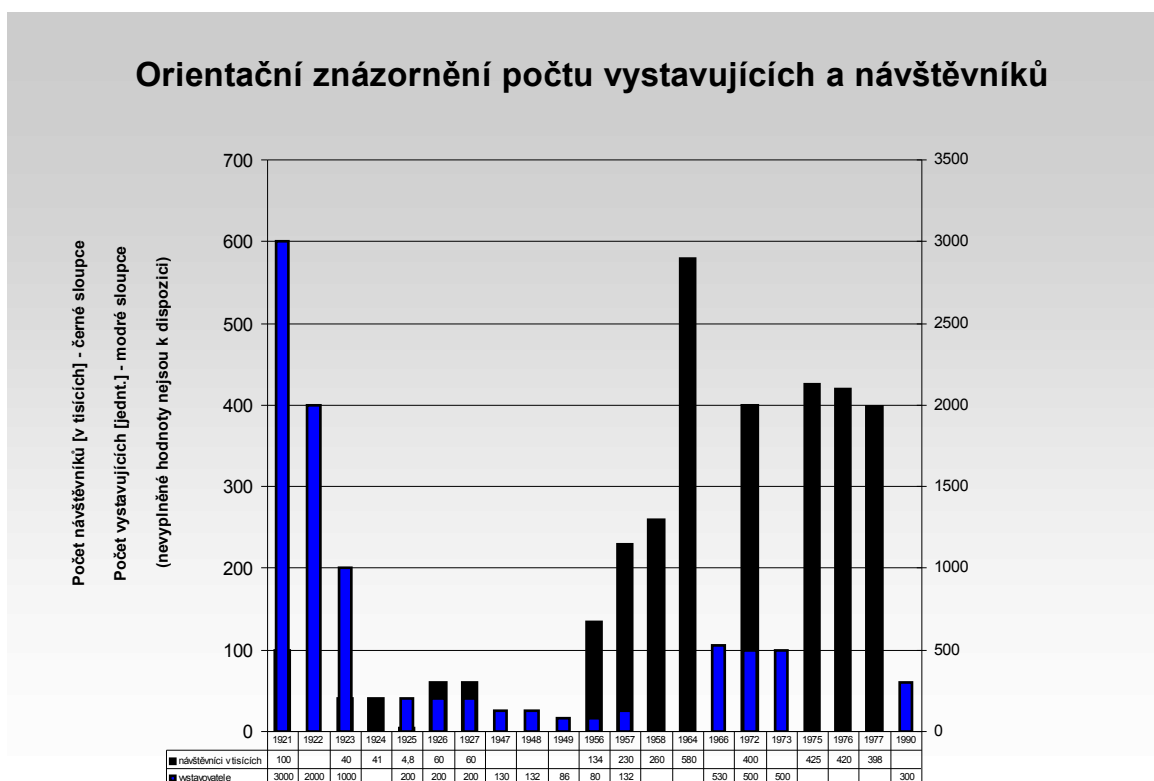
Po revoluci v roce 1989 a s ní spojeným hospodářským převratem se změnilo organizační uspořádání Libereckých výstavních trhů, z nichž se stala akciová společnost v majetku města. S přechodem na samostatnou společnost souviselo dramatické

propouštění a opouštění nadbytečných pavilonů. Trend rozvoje výstavního areálu (využití/ výstavby jednotlivých objektů, výstavních stánků a pavilonů) je zobrazen v následujícím grafu. Mapka s pavilony je v příloze (viz přílohy).

Graf 1

V následujícím grafu je nastíněn počet návštěvníků a vystavovatelů v určitých letech. Graf není úplný z důvodu nedostatku statistických údajů.

Graf 2

Na základě získaných informací o historii výstavního areálu v Liberci a jeho vývoji až do současnosti pod hlavičkou společnosti Liberecké výstavní trhy se naskytá otázka, zda-li je ještě možné obnovit, respektive se alespoň přiblížit slávě trhů a výstav z let minulých. Nebo je již otázkou několika málo let, kdy výstavní areál zcela zanikne a lukrativní prostor v centru města bude využit k jiným, pravděpodobně více komerčním, účelům?

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- [1] PAVLŮ, Dušan: Výstavy a veletrhy – historie, teorie, praxe, komunikační specifika, 1. vyd. Praha: Merkur, 1988. 178 s. 51-582-88
- [2] VYSEKALOVÁ J., HRUBALOVÁ M., GIRGAŠOVÁ J.: Veletrhy a výstavy, 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 160 s. ISBN 80-247-0894-9
- [3] KARPAŠ, R. a kol.: Kniha o Liberci 1.vyd. Liberec: Dialog 1996. 664s.
- [4] výstava 1906 vyd. Kalendář Liberecka
- [5] Katalog výstavy Budujeme osvobozené kraje Liberec srpen-září 1946 Vydala Obchodní a živnostenská komora v Liberci.
- [6] Výstava Budujeme osvobozené kraje v Liberci roku 1946 Svatopluk Technik Zprávy České besedy č.94 Liberec 2001 Sborník krajského sdružení rodáků a přátel liberecka
- [7] Katalog I. Severočeských výstavních trhů 1947
- [8] Katalog II. Severočeských výstavních trhů 1948
- [9] Katalog III Severočeských výstavních trhů 1949.
- [10] Katalog IV. Severočeských výstavních trhů 1950.
- [11] Katalog Libereckých výstavních trhů místního hospodářství a výrobních družstev 1956
- [12] Katalog XX. Libereckých výstavních trhů textilní a sklářské tvorby 1957
- [13] Katalog XXI. Libereckých výstavních trhů 1958
- [14] archivní materiály Severočeského muzea v Liberci, letáky, brožury.
- [15] Katalog Mezinárodní výstavy psů všech plemen
- [16] Katalog Okresní propagační výstavy drobného zvířectva 1962
- [17] Liberecký kulturní kalendář 1964 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [18] Katalog LVT 1965 sestavil Milan Schultz, graficky upravil Milan Kopřiva
- [19] Liberecký kulturní kalendář 1965 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [20] Liberecký kulturní kalendář 1966 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [21] Liberecký kulturní kalendář 1967 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [22] Liberecký kulturní kalendář 1968 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [23] Liberecký kulturní kalendář 1969 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [24] Liberecký kulturní kalendář 1970 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [25] Liberecký kulturní kalendář 1971 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [26] Liberecký kulturní kalendář 1972 vydávaný kulturní komisí MěstNV v Liberci
- [27] 3. informační bulletin LVT 73 vydaly severočeské výstavy, odd. Propagace
- [28] Vpřed číslo 56, ročník XVI 1975

- [29] Vpřed číslo 55, ročník XVII 1976
- [30] Vpřed ročník XVIII, vyd orgán OV KSČ a OV v Liberci
- [31] Vpřed číslo 47, 54, 57, 59. ročník XIX 1979, vyd orgán OV KSČ a OV v Liberci
- [32] Vpřed číslo 60. ročník XX 1980, vyd orgán OV KSČ a OV v Liberci
- [33] Vpřed číslo 54. ročník XXI 1981, vyd orgán OV KSČ a OV v Liberci
- [34] Kultura a sport Liberecka 7-8/81 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [35] Katalog I. Podještědské výstavy psů 1981
- [36] Informační bulletin LPT 81 vydaly severočeské výstavy, odd. propagace
- [37] Informační bulletin LVT 82 vydaly severočeské výstavy, odd. propagace
- [38] Kultura a sport Liberecka 7-8/83 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [39] Kultura a sport Liberecka 7-8/84 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [40] Kultura a sport Liberecka 7-8/87 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [41] Kultura a sport Liberecka 7-8/88 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [42] Kultura a sport Liberecka 7-8/89 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [43] Informační bulletin 1, 2 LPT 1989 vydaly severočeské výstavy, odd. Propagace
- [44] Kultura a sport Liberecka 7-8/90 vydal Park kultury a oddechu v Liberci
- [45] Poledník Informační zpravodaj 29. ročníku Libereckých výstavních trhů 1990
- [46] bulletin LVT 90 vydalo propagační odd. severočeských výstav Liberec, duben 1990,
text Miriam Pelcová
- [47] KARPAŠ, Roman, MOHR Jan, VURSTA Pavel: Kouzlo starých pohlednic Liberecka,
1.vyd. Liberec: Agentura 555,1997. 160s.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOK	Budujeme osvobozené kraje
ČSR	Československá republika
ČSSR	Československá socialistická republika
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KSČ	Komunistická strana Československa
LPT	Liberecké prodejní trhy
LVT	Liberecké výstavní trhy
MLR	Maďarská lidová republika
NDR	Německá demokratická republika
PLR	Polská lidová republika
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
SNP	Slovenské národní povstání
SSR	Slovenská socialistická republika
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SVT	Severočeské výstavní trhy
VŘSR	Velká říjnová socialistická revoluce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.1. Východní část výstavního areálu na břehu přehrady.

Obr.2. Pavilon Plzeňského pivovaru vpravo. Vlevo pavilon umění.

Obr.3. Ústřední budova výstavy, kterou navrhl architekt Max Fabiani.

Obr.4. „Magnet“ symbol veletrhů.

Obr.5. První tři výstavní pavilóny, postavené roku 1921.

Obr.6. Poutač výstavy Budujeme osvobozené kraje.

Obr.7. Pavilon A (stav duben 2005).

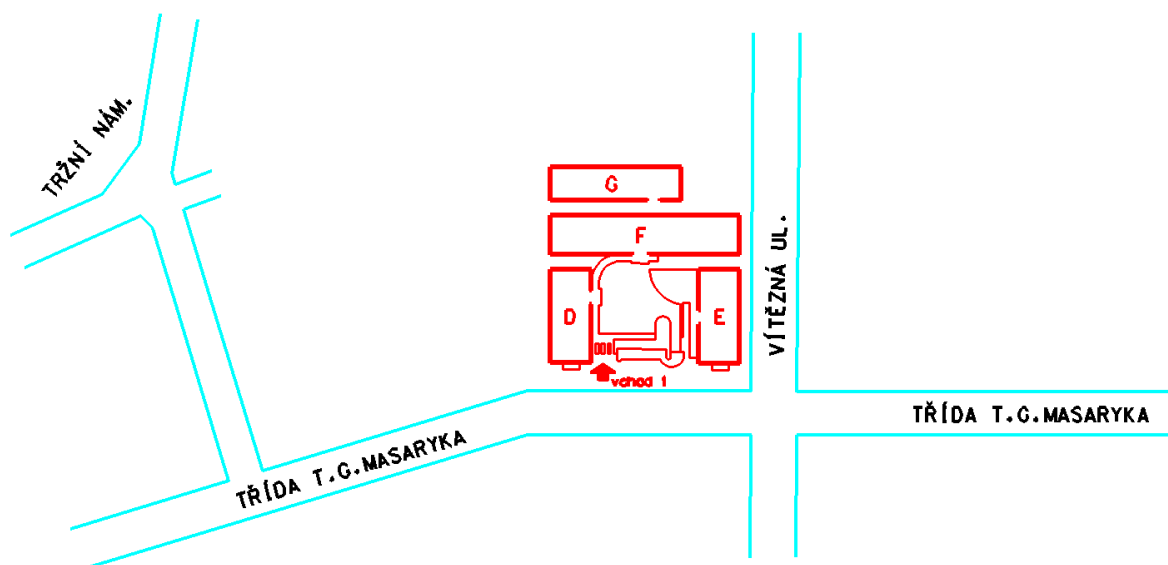
Obr.8. Pavilon A (stav duben 2005).

Obr.9 Přírodní amfiteátr, údolí Jizerského potoka (stav duben 2005).

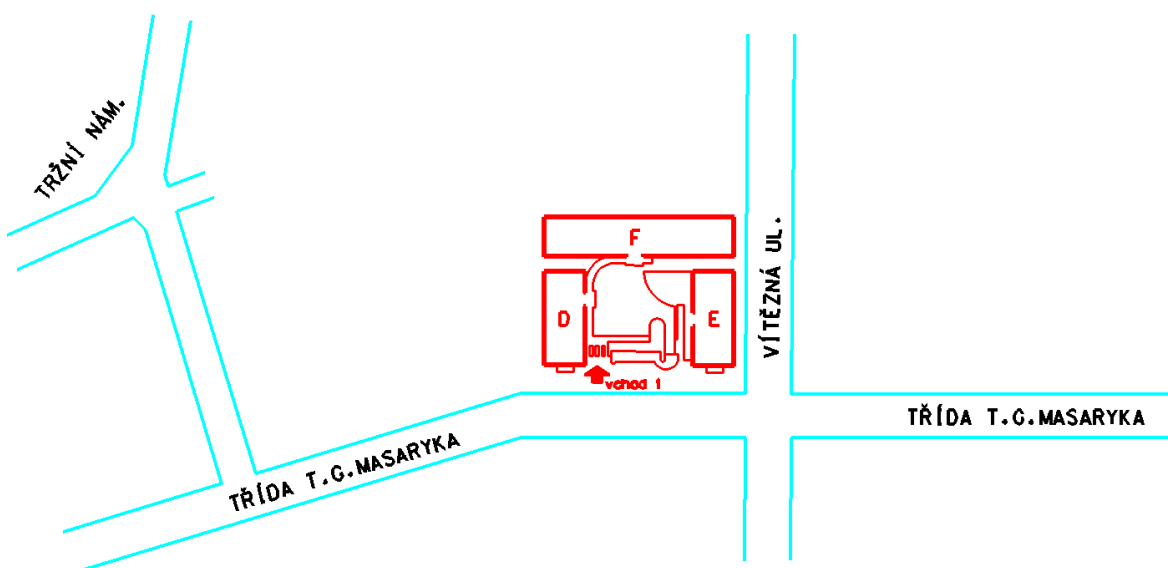
SEZNAM PŘÍLOH

- P I Schéma výstaviště v roce 1946
- P II Schéma výstaviště v letech 1950 a 1956
- P III Schéma výstaviště v roce 1957
- P IV Schéma výstaviště v letech 1960 a 1961
- P V Schéma výstaviště v roce 1966
- P VI Schéma výstaviště v roce 1986
- P VII Schéma výstaviště v roce 1988
- P VIII Schéma výstaviště v letech 2004 a 2005

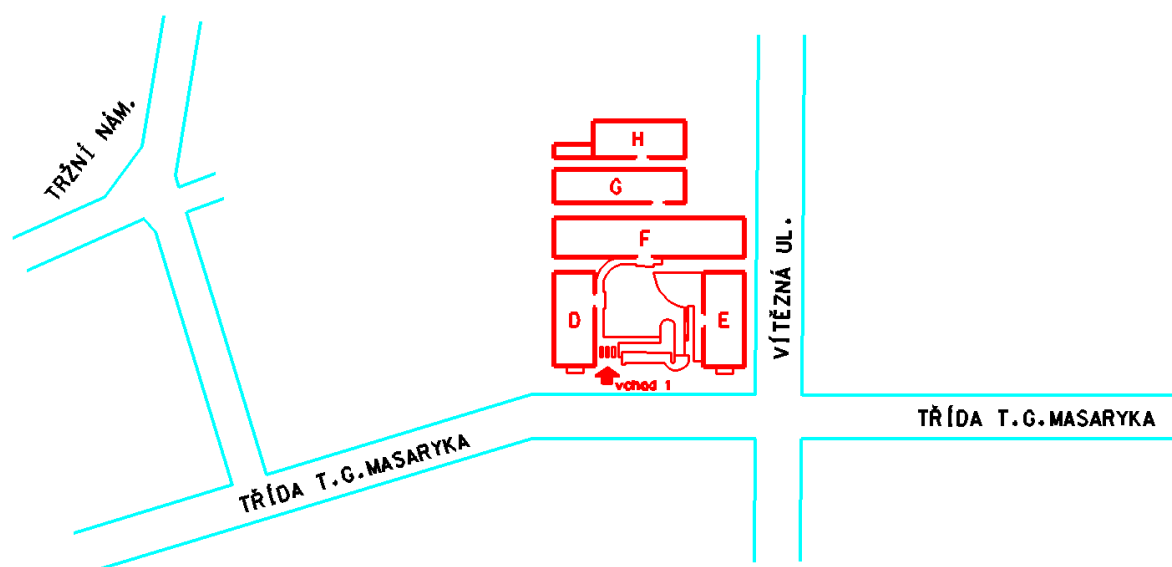
PŘÍLOHA P I: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V ROCE 1946

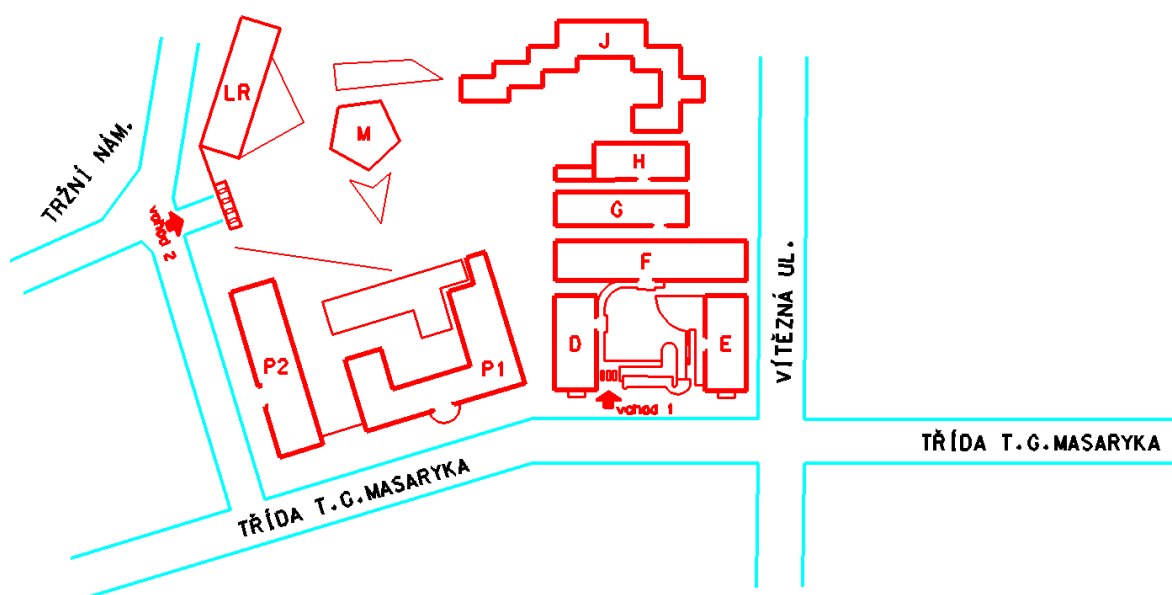
PŘÍLOHA P II: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V LETECH 1950 A 1956

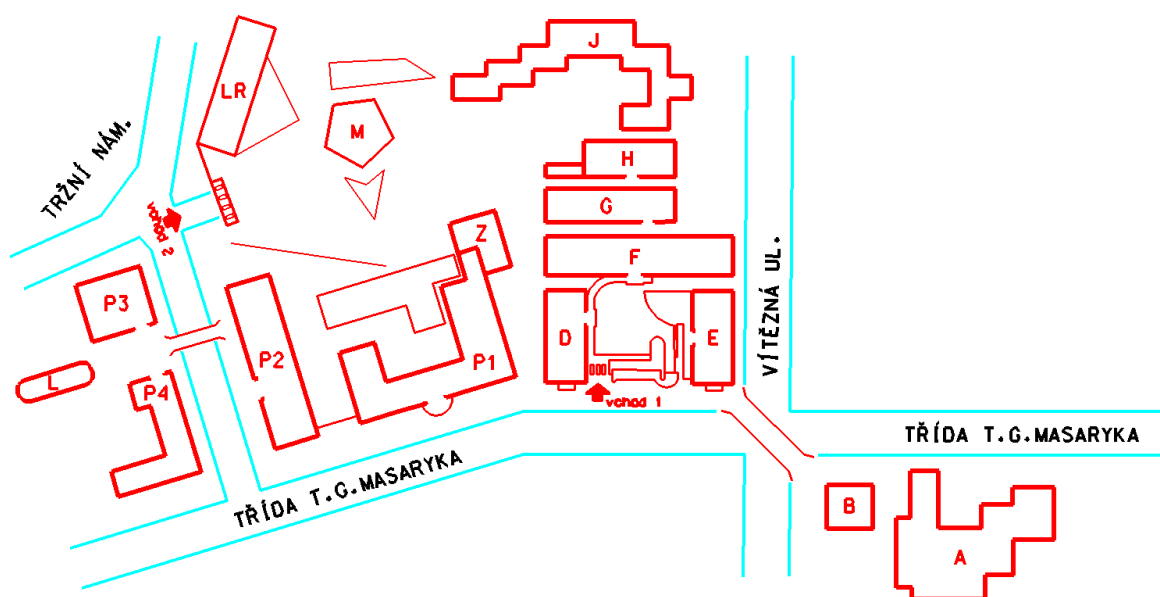
PŘÍLOHA P III: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V ROCE 1957

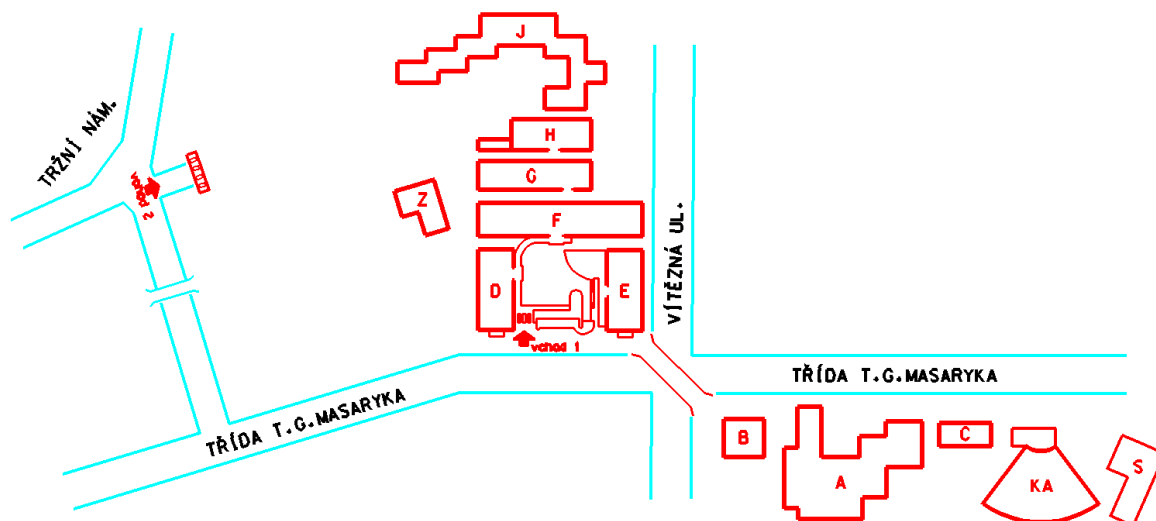
PŘÍLOHA P IV: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V LETECH 1960 A 1961

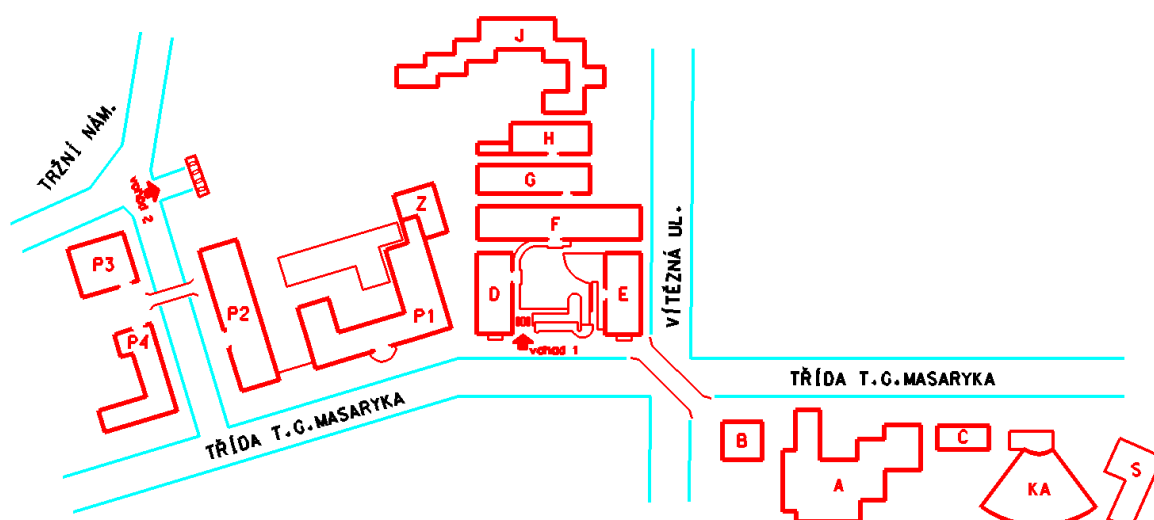
PŘÍLOHA P V: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V ROCE 1966

PŘÍLOHA P VI: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V ROCE 1986

PŘÍLOHA P VII: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V ROCE 1988

PŘÍLOHA P VIII: SCHEMA VÝSTAVIŠTĚ V LETECH 2004 A 2005

